

Disney · PIXAR

coco

HET VERHAAL VAN DE FILM

Soms dacht Miguel Rivera dat hij vervloekt was. Als dat zo was, dan was het niet zijn schuld. Er was iets gebeurd ver voordat hij geboren was. Lang geleden, in het stadje Santa Cecilia, was er een gezin met een papa, een mamá en een klein meisje. Hun huis was altijd gevuld met vreugde en muziek. De papa speelde gitaar. De mamá en het meisje dansten. En iedereen zong. Maar de muziek in het vrolijke huis was niet genoeg voor de papa. Het was zijn droom om over de hele wereld te spelen. Dus ging hij op een dag weg met zijn gitaar en kwam nooit meer terug.

Miguel wist niet wat er daarna met de muzikant gebeurd was. Maar hij wist wel heel zeker wat de mamá gedaan had. Het verhaal van mamá Imelda werd van generatie op generatie doorgegeven in de familie Rivera.

Imelda liet geen traan om de ‘weglopmuzikant’! Ze verbande alle muziek uit haar leven, gooide alle instrumenten en platen weg en nam een baan. Maakte ze snoep? Vuurwerk? Glitterondergoed voor worstelaars?

Nee! Mamá Imelda maakte schoenen. En haar dochter maakte schoenen. En later ook haar schoonzoon. En haar kleinkinderen. Het schoenenbedrijf Rivera groeide net zo hard als de familie. Zoals muziek de familie ooit verscheurd had, brachten schoenen de familie samen.

Miguel hoorde dit verhaal elk jaar op *Día de los Muertos*: de dag van de doden. Vroeger vertelde mamá Coco dit verhaal altijd, maar ze herinnerde zich nu niet zo veel meer. Dit jaar zat ze in een antieke rolstoel van vlechtwerk, afwezig te staren naar het altaar in de *ofrenda*-kamer. Dat was een bijzondere plek in hun huis waar ze aandenkens en cadeaus voor hun voorouders neerlegden om hen te eren. Miguel kuste haar op haar wang.

‘*Hola, mamá Coco.*’

‘Hoe gaat het met jou, Julio?’ Miguel zuchtte. Soms had mamá Coco moeite om dingen te onthouden, zoals zijn naam. Maar dat maakte haar wel de beste geheimbewaarder! Hij vertelde haar bijna alles – dingen die hij zijn oma, die het huishouden bestierde met ijzeren vuist, niet kon vertellen. Als oma zei dat hij meer *tamales* moest eten, dan deed hij dat. Als oma een kusje op haar wang wilde, dan kuste Miguel haar wang. En als oma Miguel betrapte op fluiten – ‘Geen muziek!’ – dan stopte Miguel met fluiten.

Oma riep zelfs ‘Geen muziek!’ naar mensen die voorbijliepen. ‘Geen muziek!’ tegen de radio van de vrachtwagenchauffeur. ‘Geen muziek!’ tegen de heren

die zongen terwijl ze over straat liepen. Haar ban op muziek had alle tantes, ooms en nichten en neven aangestoken. Miguel was er bijna zeker van dat ze de enige familie in Mexico waren die muziek haatte. Het ergste was dat niemand in zijn familie het iets kon schelen. Niemand, behalve Miguel.

Hoofdstuk 1

Miguel liep zijn familiehuis uit en ademde de frisse lucht in van een zonnige morgen in Santa Cecilia. Terwijl hij met zijn schoenenpoetsdoos naar het stadje liep, kwam hij langs een dame die een stoepje veegde. Ze zwaaide.

‘Hola, Miguel!’

‘Hola.’ Miguel zwaaide terug. Dichter bij de stad lachte Miguel naar een eenzame gitarist die wat deuntjes tokkelde. Hoe verder Miguel ging, hoe meer muziek er te horen was. Kerkklokken luidden. Een band speelde een vrolijk liedje. Uit de radio schalde een snel *cumbia*-ritme. Miguel nam het allemaal in zich op. Hij kon het niet helpen dat zijn handen het ritme mee tikten op een tafel vol met felgekleurde houten dierenfiguurtjes.

Miguel kwam langs een kraampje met gebakjes, hij pakte een zoet broodje en gooide een muntje naar de verkoper. Miguels viervoetige vriend Dante rook het zoete broodje en kwam heel dicht naast Miguel lopen.

Miguel scheurde een stukje brood af en Dante schrokte het op.

Overall waar Miguel keek, waren mensen zich aan het voorbereiden op hun geliefden die zouden verschijnen uit het land der doden, door bij hun deur gekleurde papieren kunstwerkjes, *papel picado's*, op te hangen en blaadjes van goudsbloemen neer te leggen. Zoals gewoonlijk stond Mariachi Plaza vol met rondhangende muzikanten die wachtten op het moment dat ze een serenade konden zingen voor een stel of een liefdeslied voor een familie of een klassieke *corrido* konden uitvoeren. Een groep toeristen stond te kijken naar een groot standbeeld van een *mariachi*-muzikant op het midden van het plein.

‘En hier, op het plein waar we nu staan, begon een jonge Ernesto de la Cruz aan zijn epische reis waarop hij een van de meest geliefde zangers in de Mexicaanse geschiedenis werd,’ zei de reisgids.

Iedereen in de groep knikte, want ze kenden de legendarische zanger allemaal. Samen met de toeristen keek Miguel omhoog naar het standbeeld. Hij had het al honderd keer gezien, maar het bleef hem fascineren.

Miguel vond na een tijdje een goed plekje op het plein en haalde zijn schoenenpoetsdoos tevoorschijn. Een *mariachi*-zanger plofte neer voor een poetsbeurt. Miguel wist zeker dat de *mariachi* zijn verhaal leuk zou vinden. Want iedereen hield van Ernesto.

‘Hij begon als een *nobody* uit Santa Cecilia, net als

ik,' zei Miguel. 'Maar als hij zong, viel iedereen als een blok voor hem. Hij speelde in films... had de coolste gitaar... hij kon zelfs vliegen!' Miguel had de special effects in oude films gezien. 'En hij schreef de mooiste liedjes. Maar m'n absolute favoriet is -' Miguel wees naar een groepje muzikanten die 'Vergeet me niet' aan het spelen waren. Ernesto's grootste hit. 'Hij had 'n leven waar mensen over dromen. Totdat hij in 1942 werd verpletterd door een enorme bel.'

De *mariachi* keek nadrukkelijk naar zijn schoenen, die Miguel maar halfslachtig aan het poetsen was. Miguel negeerde de *mariachi* en schudde zijn hoofd om Ernesto's betreurenswaardige dood. 'Ik wil net zoals hij zijn. Soms kijk ik naar De la Cruz en krijg ik bijna het gevoel... dat we verbonden zijn. Dat als hij muziek kan maken, dat misschien, op 'n dag, ik dat ook kan,' zuchtte Miguel. 'Tot ik denk aan mijn familie...'

'Ay-ay-ay, *muchacho*,' onderbrak de *mariachi* Miguels verhaal.

'Huh?' zei Miguel.

'Ik betaal je om te poetsen, niet voor je levensverhaal,' zei de *mariachi*.

'O-oh ja, sorry.' Miguel boog zijn hoofd en poetste de schoenen van de man. Terwijl hij werkte, tokkelde de *mariachi* onnadenkend op zijn gitaar. 'Thuis kan ik over dit soort dingen niet echt praten, dus...'

'Luister, weet je wat je doet? Ga gewoon naar je familie en zeg: "Hé! Ik ben een muzikant! Wen d'r maar aan!"'

‘Dat zou ik nooit durven.’

‘Maar je bent wel een muzikant, *no?*’

‘I-ik weet niet. Ik bedoel – ik speel eigenlijk alleen voor mezelf.’

‘Ah!’ zei de muzikant. ‘Werd De la Cruz ’s werelds beste muzikant door z’n waanzinnige talent te verbergen? Nee! Hij liep op een dag dit plein op en hij zong uit volle borst.’ De *mariachi* wees naar het prieeltje, waar een groot aanplakbiljet hing waarop een talentenjacht werd aangekondigd. ‘Ah, *mira, mira*, ze zetten alles klaar voor vanavond. De talentenjacht voor *Día de los Muertos*. Wil je net als je held zijn? Schrijf je dan in!’

‘Maar, maar – mijn familie wordt gek als ze dat horen,’ zei Miguel.

‘Tja, als je te bang bent dan eh – blijf je lekker schoenen poetsen.’ De *mariachi* haalde zijn schouders op. ‘Kom op, wat zei Ernesto de la Cruz altijd?’

‘Grijp je kans.’ zei Miguel.

De *mariachi* bekeek Miguel van top tot teen. ‘Laat zien wat je kunt, *muchacho*. Ik ben je eerste toeschouwer.’ Miguel’s wenkbrauwen fronsten. Wilde de *mariachi* hem echt horen spelen? Hij keek om zich heen om te zien of de kust veilig was en er geen familie in de buurt was. Hij pakte de gitaar aan. Miguel omhelsde het instrument en spreidde zijn vingers over de snaren om het juiste akkoord te vinden en –

‘Miguel!’ schreeuwde een bekende stem. Miguel hapte naar adem en gooide de gitaar terug in de schoot

van de *mariachi*. Abuelita snelde op hem af. Oom Berto en nicht Rosa kwamen erachteraan, met in hun handen boodschappen van de markt.

‘Abuelita!’ riep Miguel geschrokken.

‘Wat doe jij hier?’ vroeg ze.

‘Ehm, ehm, ehm,’ stamelde Miguel terwijl hij snel zijn borstel en schoensmeer opruimde. Maar abuelita wachtte niet op het antwoord van Miguel. Ze snelde op de *mariachi* af en sloeg hem met haar schoen. ‘Laat mijn kleinzoon met rust!’

‘Doña, alstublieft! Hij poetste alleen m’n schoenen!’

‘Ik ken jouw soort, *mariachi*!’ Ze staarde naar Miguel. ‘Wat zei hij tegen je?’

‘Hij liet alleen maar zijn gitaar zien,’ zei Miguel schaaftig. Zijn familie hapte naar adem.

‘Je moest je schamen!’ riep oom Berto naar de *mariachi*. En oma’s schoen was gericht op de neusbrug van de muzikant.

‘Mijn kleinzoon is ’n lieve kleine *angelito querido cielito*. Hij wil niks weten van jouw muziek, *mariachi*! Je blijft bij ’m uit de buurt!’ dreigde ze. Miguel waagde te betwijfelen of hij het engelachtige schatje was dat ze net beschreef, maar hij ging haar niet tegenspreken als ze haar schoen zó vasthad.

De *mariachi* zette zijn hoed recht en rende weg. Schuldig keek Miguel over zijn oma’s schouder.

‘Och, arme drommel.’ abuelita omhelsde Miguel stevig. ‘Gaat het wel, mijn liefje?’ Miguel snakte naar

adem. ‘Je weet dat je niets te zoeken hebt op deze plek. Je gaat mee naar huis. Nu!’ beval ze, terwijl ze wegliep van het plein.

Miguel zuchtte en pakte zijn schoenenpoetsdoos. Hij zag nog een flyer van de talentenjacht op de grond. Achter zijn oma’s rug pakte hij er een op en deed hem in zijn zak.

Nou, De la Cruz is mijn familie. Ik ben geboren om muziek te maken.'

'Dat nooit! De muziek van die man was een vloek! Dat kan ik niet toestaan!' zei oma met luide stem.

'Je moet luisteren naar je familie. Geen muziek meer!' zei papa.

'U heeft me niet eens horen spelen.'

'Einde discussie!' zei papa.

Miguel dacht dat ze wel van gedachten zouden veranderen als ze hem hoorden spelen. Hij tilde zijn gitaar op en bereidde zich voor om te spelen maar oma griste hem uit zijn handen. Ze wees naar de foto.

'Wil je eindigen als die man? Vergeten? Verbannen van je families *ofrenda*?' 'Wat kan mij die stomme *ofrenda* schelen?'

De woorden waren eruit voor Miguel het wist. Hij kon ze niet meer terugnemen, ook al zou hij dat wel willen. De familie snakte naar adem. Abuelita's gezicht verstarde. Ze tilde de gitaar in de lucht.

'Nee!' riep Miguel.

'Mamá,' zei Miguel's vader, maar oma sloeg de gitaar stuk op de grond.

'Zo. Geen gitaar, geen muziek!' zei ze.

Iedereen was stil en Miguel staaarde naar zijn gitaar, die nu in honderd stukjes op de grond lag. Miguel kon niet bewegen. Het voelde of iemand hem in stukjes had gegooid.

'Ach, kom,' zei oma tegen Miguel. 'Je voelt je vast

beter als je wat eet met je familie.’

‘Ik wil jullie familie niet zijn!’ gilde Miguel. Hij pakte de foto van zijn vader af en stormde de binnenplaats af, alleen.

Miguel racete door de straten van Santa Cecilia. Dante, die met zijn snuit diep in een vuilnisbak zat, hoorde Miguel’s snelle voetstappen en rende achter hem aan Mariachi Plaza op. Miguel rende naar een vrouw in het prieeltje.

‘Ik wil spelen op het plein, net als De la Cruz. Kan ik me nog inschrijven?’ ‘Heb je een instrument?’ vroeg de vrouw.

‘N-nee, maar als ik een gitaar zou kunnen lenen...’ stamelde Miguel.

‘Muzikanten hebben hun eigen instrumenten. Als je een gitaar kunt vinden, zet ik je op de lijst,’ zei ze en ze draaide zich om om weg te lopen.

Miguel dacht na. Hij had een gitaar nodig. Zijn ogen gleden over het plein. Er liepen heel veel muzikanten rond, die zich aan het klaarmaken waren voor hun optreden op *Día de los Muertos*. Hij hoopte op een wonder en vroeg het aan elke *mariachi* die hij zag, maar niemand wilde hem helpen.

Verdrietig stond Miguel bij het standbeeld van Ernesto de la Cruz. ‘Over-overgrootvader...’ zei hij zacht. ‘Wat moet ik nou doen?’ Hij keek naar het plaatje dat op het standbeeld geschroefd was en waarop stond ‘Grijp je kans.’ Miguel keek naar de foto in zijn hand.

Hij verplaatste zijn duim zodat hij de doodskopgitaar goed kon zien. Op dat moment explodeerde er overal vuurwerk, waardoor het standbeeld verlicht werd. Miguel had een idee.

Hoofdstuk 6

De begraafplaats in Santa Cecilia was bedolven onder een zee van kaarsen en bloemen. Families kwamen bij elkaar bij graven van hun geliefden. Ze legden trakta- ties neer en versierden de graven. Er was geen graf dat rijkelijker versierd was dan het grote mausoleum in het midden; dat was het graf van Ernesto de la Cruz.

Miguel kwam bij het graf van Ernesto en sloop er- langs. Dante begon te blaffen.

‘Nee-nee-nee-nee, Dante, stop! *Callate!* Kshhh!’ Miguel keek rond en zag manden met eten en lekkers dat op de graven was gelegd voor de doden. Hij pakte een kippenpoot van een bord eten en gooide het weg. Dante sprong erachteraan. Miguel tuurde door het raam van Ernesto de la Cruz’ mausoleum. Binnen zag hij waarvoor hij was gekomen: de beroemde gitaar van Ernesto hing op de muur boven het graf. Het vuur- werk bleef knallen op de begraafplaats en het schijnsel van het vuurwerk verlichtte het instrument. Zijn hart bonsde. Hij wist wat hij moest doen. Tegelijk met een

knal van het vuurwerk, ramde Miguel zijn schouder door het glas en opende het raam. Hij kroop het mausoleum in en liep naar de beroemde gitaar. Toen klom hij op de stenen tombe om hem te pakken. Nu stond hij tegenover het instrument dat Ernesto de la Cruz had bespeeld.

‘*Señor* De la Cruz, ik hoop niet dat u boos bent. Ik ben Miguel. Uw achter-achterkleinzoon,’ zei Miguel tegen een schilderij van Ernesto dat boven de gitaar hing. ‘Ik moet deze even lenen.’ Miguel tilde het instrument op. Zonder dat hij het doorhad begonnen blaadjes van de goudsbloemen in het graf te glinsteren. ‘Onze familie denkt dat muziek ’n vloek is. Ze snappen het niet, maar u denk ik wel. U zou zeggen dat ik m’n hart moet volgen, mijn kans moet grijpen.’ Miguel klom naar beneden met de gitaar voorzichtig onder zijn arm. ‘Dus, als u ’t niet erg vindt, ga ik spelen op de *plaza*, net als u deed.’ Het gaf Miguel heel veel zelfvertrouwen om Ernesto’s gitaar vast te houden. Hij speelde erop. Bij elke tokkel, trilde de lucht om hem heen. Terwijl hij speelde begonnen alle bloemblaadjes te gloeien. Miguel zag de glanzende blaadjes en bevroor. Wat gebeurde er? Opeens scheen er een zaklamp door het raam van het mausoleum. Miguel hoorde stemmen buiten alarm slaan.

‘De gitaar! Hij is weg! Iemand heeft de gitaar van De la Cruz gestolen! De ruit is ingetikt! Kijk!’

Miguel stond stokstijf stil terwijl de sleutels

rinkelden en het mausoleum werd geopend. Een bewaker kwam binnen met een zaklamp.

Miguel liet de gitaar vallen. ‘Het spijt me,’ stamelde hij. ‘Het is niet wat het lijkt. Eh, De la Cruz is mijn...’

De bewaker negeerde hem. Miguel zag de man hem naderen, maar toen liep hij dwars door hem heen alsof hij er niet was! Miguel bleef geschrokken staan. Hoe kon de man door hem heen lopen alsof hij een geest was?

De bewaker pakte Ernesto’s gitaar.

‘Er is hier niemand!’ riep hij tegen de anderen. Miguel was bang en in de war. Hij onderzocht zijn handen en zijn gezicht. Maar alles was er nog. Waarom kon de man hem niet zien?

Hoofdstuk 7

Miguel raakte in paniek en snelde naar de andere kant van de begraafplaats. Terwijl hij door de menigte heen probeerde te komen, gingen steeds meer mensen door hem heen alsof hij lucht was. Opeens hoorde hij zijn moeder roepen.

‘Miguel!’ riep ze. Miguel volgde haar stem.

‘Mamá!’ gilte Miguel, en hij wilde haar aanraken, maar ook zij ging dwars door hem heen, net als de anderen. Ze konden hem niet horen of zien. Miguel struikelde en viel in een open graf.

‘*Dios mio!*’ riep een vrouw. ‘Jongetje, gaat het wel?’ Ze stak haar hand in het graf. ‘Hier, ik help je wel.’

Miguel pakte haar hand stevig vast. Eindelijk iemand die hem kon zien. Ze trok hem uit het gat waar hij in was gevallen.

‘Bedankt, ik...’ zei Miguel en toen stopte hij. Hij keek zijn redder aan. Ze was een skelet! Miguel gilte. Toen begon de vrouw ook te gillen. Miguel struikelde en liep achteruit, hij probeerde zo ver van de vrouw vandaan

te gaan als mogelijk was. Maar toen botste hij tegen een ander skelet – wiens hoofd eraf viel. *Plop!* Het viel zo in Miguels handen. Hij piepte.

‘Mag ik even?’ zei het onthoofde skelet.

Miguel draaide de schedel om en keek naar het gezicht.

‘Ahhhh!’ schreeuwde de schedel zonder lijf.

‘Ahhhh!’ schreeuwde Miguel terug. Hij gooide de schedel weg. Hij keek om zich heen en zag dat de hele begraafplaats wemelde van de skeletten. En ze konden hem zien! Miguel keek met wijd open ogen toe hoe de skeletten naar hem starden. Miguel rende weg en verstopte zich achter een graf. Van een veilige afstand keek hij toe hoe de skeletten dansten en genoten van het eten dat voor hen klaar was gezet op de graven. Miguel kon het niet geloven. Op de een of andere manier kon hij pratende en lopende skeletten zien! Een skelettenoma keek naar haar levende kleinkind. ‘Moet je nou zien hoe groot ze al is,’ zei ze trots. Net als de andere levende mensen was de familie van het kindje naar de begraafplaats gekomen uit respect voor de voorouders.

‘Het is een droom, het is gewoon een droom,’ mompelde Miguel. Opeens was Dante er. De gekke hond verraste Miguel met een lik over zijn gezicht.

‘Dante?! K-kun je me zien? W-w-wacht! Wat gebeurt hier allemaal?’ stotterde Miguel. Dante blafte en ging toen op in de menigte. ‘Dante!’ Hij rende achter de hond aan tot – *BOEM!* Hij botste tegen een skelet met

een snor aan en viel op de grond. De botten van het skelet vielen uit elkaar en lagen overal verspreid.

‘Oh, sorry, het spijt me!’ zei Miguel terwijl hij de botten probeerde te verzamelen.

Toen zei het skelet: ‘Miguel?’

‘Miguel?’ zei ook een ander skelet.

Miguel keek op. Zou hij die skeletten ergens van moeten kennen?

‘Je bent hier! Hier!’ riep het eerste skelet uit, terwijl op magische wijze zijn botten weer op hun plaats vielen. ‘En je kunt ons zien?’

Miguel probeerde zich te concentreren op hun skeletteng gezicht. Een skelettenvrouw kwam door de groep heen gerend, botten vlogen alle kanten op. Ze pakte hem bij zijn armen. ‘Onze Miguelito!’ zei ze en ze drukte hem stevig tegen zich aan.

‘Waar ken ik u van?’ vroeg Miguel, hij was zeker dat hij hen nooit eerder had gezien.

‘We zijn familie, *mijo!*’ zei ze.

In gedachte zag hij de altaarfoto van tante Rosita.

‘*Tía* Rosita?’ vroeg hij nog steeds onzeker. Hij keek naar de skelettenman wiens hoofd verkeerd om zat. Tante Victoria zette het hoofd recht. ‘Papá Julio? *Tía* Victoria?’

‘Hij lijkt me helemaal niet dood,’ zei tante Victoria, terwijl ze in Miguels wang kneep. Ze zag ook wel dat hij geen skelet was zoals zij.

‘Maar leven doet ie ook niet echt,’ zei tante Rosita.

Miguels voorouders keken verward naar elkaar.

‘Waar is mamá Imelda?’ zei papá Julio. ‘Zij kan dit wel oplossen.’

Opeens kwamen er twee skeletten aangerend. Miguel herkende de tweeling, oom Óscar en oom Felipe.

‘Oy!’ riep oom Felipe.

‘t gaat fout met Imelda!’ zei oom Óscar.

De tweeling ging verder:

‘Ze kon niet oversteken!’

‘Ze zit vast...’

‘... aan de andere kant.’

Tante Victoria keek bezorgd naar Miguel. ‘Ik heb ’t gevoel dat dit met jou te maken heeft.’

‘Maar als mamá Imelda niet naar ons komt...’ begon tante Rosita.

‘... moeten wij naar haar,’ riep papá Julio. ‘*Vámonos!*’

Miguel volgde zijn overleden voorouders langs de graven richting een glanzende brug.

‘Wow,’ zei Miguel. Hij ging langzamer lopen om de glanzende en glinsterende brug beter te bekijken. De brug was gemaakt van glinsterende goudsbloemen en verdween in een rokerige mist.

‘Kom maar, Miguel. Het is – het is oké,’ zei papá Julio terwijl ze zich bij de stroom skeletten aansloten die de brug over wilden steken. Bij elke stap die Miguel nam, glinsterden de goudsbloemen onder zijn voeten. Opeens kwam Dante langs hem gerend.

‘Dante! Dante!’ riep Miguel hem na. ‘Dante, wacht nou.’ Hij haalde de hond eindelijk in bij de rand van de brug. Dante rolde door de bloemblaadjes en nieste in Miguel’s gezicht.

‘Wel bij me blijven, jochie. We weten niet... waar...’ Miguel stopte om te kijken naar de glinsterende stad, een onwerkelijke wereld. De nachtelijke hemel schitterde goud, paars en geel. Huizen en grote gebouwen

waren helder verlicht en met elkaar verbonden door een patroon van verlichte bruggen. Het was het land der doden, maar het zag er erg levendig uit.

‘Dus dit is echt geen droom...’ zei Miguel tegen zijn familie. ‘Jullie zijn hier.’ ‘Dacht je van niet?’ vroeg tante Victoria, een beetje beledigd.

‘Nou, weet ik veel... ik dacht dat ’t weer zo’n sprookje was dat ouders kinderen vertellen. Net als vitaminen.’

‘Miguel, vitaminen bestaan echt,’ zei tante Victoria.

‘Na vandaag geloof ik bijna alles,’ zei Miguel terwijl hij met zijn familie naar de brug liep. Skeletten die uit de tegenovergestelde richting kwamen keken Miguel raar aan.

‘Hij ziet er raar uit,’ zei een klein skelettenmeisje, wijzend naar Miguel. ‘*Mija*, het is niet netjes om te staren naar –’ De moeder van het meisje stopte geschrokken met praten toen ze Miguel zag. ‘Ay! Santa Maria!’ De vrouw draaide haar hoofd om en staarde met grote ogen naar Miguel terwijl ze doorliep. Miguel deed zijn capuchon op om te verbergen dat hij een levende, ademende jongen was.

Ze kwamen bij een kleurig gebouwtje bij de brug. Miguel zag dat gekleurde, kruipende en vliegende fantasiebeestjes nesten maakten op de grote brug. Hij wees naar de beestjes. ‘Zijn dat... *alebrijes*?’ Ze leken precies op de houten figuurtjes uit Santa Cecilia. ‘Maar dit zijn –’

‘Echte *alebrijes*,’ zei oom Óscar. ‘Geestenwezens.’

‘Ze begeleiden zielen tijdens hun reis naar het land

der doden,' zei tante Rosita.

'Kijk uit waar je loopt,' zei oom Felipe. 'Ze leggen overal *caquitas*.'

Miguel keek om zich heen of hij ergens alebrije-poep zag...

In het station klonk een luide groet uit de boxen boven hen. 'Welkom terug in 't land der doden. Houd uw offers klaar voor her-entree. We wensen u een fijn verblijf.'

Miguel keek om zich heen in het station. Hij keek geboeid naar de vele dode families en stellen die in de rij stonden bij een bord waarop *Terugkeer* stond.

'Welkom terug. Heeft u iets aan te geven?' vroeg een douanier aan een skelet.

'Wat *churros*, eh, van m'n familie,' zei de reiziger.

'Geweldig!' De agent draaide zich naar het volgende skelet in de rij. 'Volgende! Heeft u iets aan te geven?'

Opnieuw klonk er een aankondiging door de boxen: 'Mocht u last hebben van vertragingen tijdens uw reis, kan het ministerie van familiereünie u bijstaan.'

Miguel volgde zijn familie terwijl ze in de aankomstrij gingen staan. Terwijl ze wachtten keek Miguel naar de skeletten die uit het land der doden kwamen uit een andere poort waarop *Vertrek* stond.

'Volgende familie alstublieft,' riep een douanier. Een ouder echtpaar stapte voor een cameramonitor. De camera scande hun gezicht en op de monitor zag je hun foto's zoals ze op de altaars in het land der levenden

stonden. ‘Oh! Jullie foto’s staan op de *ofrenda* van uw zoon. Geniet van uw reis.’

‘*Gracias*,’ zei het oudere stel, die de rest van de familie ontmoette aan de rand van de brug.

‘Zorg dat u terug bent voor zonsopkomst,’ ging de mededeling uit de speakers verder. ‘Prettige overtocht!’

‘Volgende!’ schreeuwde de douanier. Een skelet met een beugel liep naar de monitor en lachte een grote glimlach. ‘Uw foto staat op de *ofrenda* van uw tandarts. Fijne reis, meneer.’

‘*Gracias*,’ zei het lachende skelet.

‘Volgende!’ riep de douanier. Een vrouw in gekleurde kleren, met kleurige bloemen in haar haar en een dikke wenkbrauw boven haar ogen stapte naar voren.

‘Ja, ik ben het. Frida Kahlo,’ zei de schilder, wijzend naar zichzelf. ‘Laat die scanner toch zitten. Ik sta op zoveel *ofrenda’s* dat het uw knipperding alleen maar van slag zal brengen.’

De machine scande de kunstenaressen, maar de monitor gaf een grote X weer. Een alarm ging af. ‘Ah, helaas,’ zei de douanier. ‘Blijkbaar heeft niemand uw foto neergezet, Frida.’

De kunstenaressen trok haar wenkbrauw eraf en deed haar jurk uit. Het was niet de beroemde schilder maar een jonge man.

‘Oké, ik noemde mezelf Frida, maar eh, dat – dat was een leugentje,’ zei de jonge man. ‘Mijn excuses daarvoor.’

‘Geen foto op een *ofrenda*, geen toegang tot de brug,’ waarschuwde de douanier.

‘Weet u wat? Ik steek gewoon even over. U merkt niet eens dat ik weg ben,’ riep de man en rende naar de brug.

Een beveiligder blokkeerde de poort, maar de man splitste zichzelf in tweeën en glipte erlangs. De ene helft ging over de blokkade heen en de andere helft eronderdoor. Hij kwam bij de brug en probeerde eroverheen te rennen, maar hij zakte weg in de bloemblaadjes. Het was zoals de douanier had gezegd: zonder foto op een altaar zou de brug hem er niet langs laten.

‘Ik ben er... bijna... nog maar een... klein stukje!’ hield hij, ploeterend door de bloemen. Maar de beveiligder trok de man terug het land der doden in.

‘In de beentjes,’ zei de agent.

‘Prima. Oké, wat kan mij het ook schelen. Stomme bloemenbrug!’ De bewakers sleepten hem weg. Tante Rosita zag nog net zijn rug terwijl hij weggesleept werd.

‘Aww, ik weet niet wat ik zou doen als niemand mijn foto zou neerzetten,’ zei ze hoofdschuddend.

‘Volgende!’ riep de douanier naar Miguel’s familie. ‘Oh! Kom, *mijo*, we zijn aan de beurt!’ zei tante Rosita tegen Miguel terwijl ze hem naar voren duwde. De douanier leunde uit zijn raam.

‘Welkom terug, *amigos*. Iets aan te geven?’

‘Nou, grappig dat u dat vraagt... ja,’ zei papá Julio.

De familie duwde Miguel naar voren.

Miguel trok zijn capuchon naar beneden en liet zien dat hij een levende jongen was.

‘Hola,’ zei hij.

De agent keek op en zijn mond viel – op de grond.

Hoofdstuk 9

Een beveiligder begeleidde Miguel en zijn familie naar het Centraal Station. Dante dribbelde vrolijk met Miguel mee. Ze kwamen bij het einde van de gang en liepen door een deur waar heel groot *Familiereünies* op stond. Binnen zaten honderden hulpverleners achter computers in hokjes om reizigers te helen van hun vakantiesoors.

‘Kom op, doe me ’n lol, *amigo*. We moeten nog een lijst *ofrenda’s* af vanavond,’ klaagde een reiziger.

Uit de hoek van de kamer schalde een vrouwenstem.

‘Mijn familie zet altijd – altijd – mijn foto op de *ofrenda*. Die duivelse doos liegt dat ’t gedrukt staat!’ In een vloeiende beweging deed ze haar schoen uit en sloeg ermee op de computer van de ambtenaar.

‘Mamá Imelda?’ zei papá Julio. Ze had haar schoen in haar hand en zwaaide ermee naar hem. Hij huiverde en deed een stapje terug.

‘Oh, *mi familia!*’ zei ze met een zachtere stem. ‘Ze laten me de brug niet over! Zeg tegen die dame en haar

duivelsdoos dat mijn foto wel op de *ofrenda* staat.’

‘We kwamen niet zover met de *ofrenda* –’ papá Julio probeerde alles uit te leggen voordat mamá Imelda hem zou onderbreken.

‘Wat?!’

‘We werden verrast door, uhm...’

Mamá Imelda keek naar Miguel. Hij keek naar haar.

‘Miguel!’ ze snakte naar adem.

‘Mamá Imelda,’ zei Miguel.

‘Wat is hier aan de hand?’ vroeg ze.

Toen ging er een deur open en een ambtenaar stak zijn hoofd naar buiten.

‘Zijn jullie de Rivera-familie?’

Binnen in zijn kantoor wachtten de Rivera’s op uitleg van de ambtenaar. Hij bladerde door een heel grote uitdraai van een stapel papieren.

‘Nou, jullie zijn vervloekt,’ zei hij tegen Miguel. Iedereen snakte naar adem.

‘Wat!’ riep Miguel uit.

‘*Día de los Muertos* is een nacht om aan de doden te geven, jij hebt van doden gestolen!’

‘Maar ik heb de gitaar niet gestolen...’ protesteerde Miguel, hij keek smekend naar zijn familie.

‘Gitaar?’ vroeg mamá Imelda achterdochtig.

‘Hij was mijn over-overgrootvader. Hij zou het vast goed hebben gevonden.’

‘Ah-ah-ah!’ onderbrak mamá Imelda Miguel. ‘We praten niet over die... muzikant. Hij is dood voor

deze familie.'

'Eh, jullie zijn allemaal dood,' zei Miguel.

Dante balanceerde met zijn poten op de rand van het bureau van de ambtenaar en probeerde bij een schaalte met lekkers te komen.

'Hatsjoe!' niesde hij. 'Pardon. Eh, wiens *alebrije* is dat?' vroeg hij.

Miguel stond op en probeerde zijn hond weg te trekken bij het bureau. 'Dat is Dante.'

'Hij lijkt niet echt op een *alebrije*,' zei tante Rosita, wijzend naar de wezentjes die aan de andere kant van het raam rondfladderden.

'Het lijkt mij een doodgewone hond,' zei oom Óscar.

'Of een worst die op de vloer viel bij de kapper,' grapte oom Felipe.

'Wat hij ook mag zijn, ik ben er *hatsjoe* enorm allergisch voor,' zei de ambtenaar.

'Maar Dante heeft niet eens haar,' zei Miguel.

'En ik niet eens een neus, maar toch, het jeukt wel.' De ambtenaar niesde opnieuw.

'Maar dit verklaart niet waarom ik niet kon oversteken,' zei mamá Imelda.

Miguel dacht aan zijn familie-altaar. Schaapachtig haalde hij de zwart-witfoto uit zijn zak. 'Oh,' zei hij en vouwde de foto van mamá Imelda, mamá Coco en de onbekende man open.

'Heb jij m'n foto van de *ofrenda* gehaald?!' riep mamá Imelda uit.

‘Het was een ongeluk!’ zei Miguel.

Mamá Imelda richtte zich snel tot de ambtenaar.

‘Hoe sturen we hem terug?’

‘Nou, het is een familiezaak –’ De ambtenaar bladerde door de pagina’s van een dik naslagwerk. ‘De manier om een familievloek op te heffen is met de zegen van de familie.’

‘Is dat alles?’ vroeg Miguel.

‘Regel de zegen van je familie, en alles zou weer zoals vanouds moeten zijn. Maar het moet wel voor zonsopgang,’ waarschuwde de ambtenaar.

‘Wat gebeurt er met zonsopgang?’ vroeg Miguel.

‘*Híjole!*’ riep papá Julio plotseling. ‘Je hand!’

Miguel keek. De toppen van zijn vingers veranderden in botten. Miguel werd bleek en begon flauw te vallen, maar papá Julio ving hem op tijd op en sloeg hem wakker.

‘Wow, Miguel,’ zei papá Julio. ‘Dit is geen moment om flauw te vallen.’ Ze hadden geen tijd te verliezen. Miguel zou bij zonsopgang in een skelet veranderd zijn.

De ambtenaar stapte naar voren. ‘Maar niet getreurd, je familie staat hier, die zegen kunnen we meteen regelen.’ Hij knielde naast tante Rosita en keek naar de zoom van haar rok.

‘*Cempasúchil... cempasúchil,*’ zei hij en zocht naar een bloem. ‘Aha! *Perdón, señora.*’ Hij plukte een blaadje van een goudsbloem van haar jurk en gaf die aan mamá Imelda. ‘Nu,’ ging hij verder, ‘kijkt u naar de levende en

zegt u zijn naam.'

Mamá Imelda keek naar Miguel. 'Miguel,' zei ze. 'Helemaal goed. Nu zegt u: "Ik geef je m'n zegen."'

'Ik geef je m'n zegen,' herhaalde mamá Imelda.

De bloemblaadjes straalden tussen haar vingers. Miguel voelde zich opgelucht. Hij kon gewoon naar huis gaan, hij kon in de talentenjacht optreden – maar mamá Imelda was nog niet klaar.

'Ik geef je m'n zegen, en waarom?' ging ze verder. De gloed werd sterker. 'Om mijn foto weer op de *ofrenda* te plaatsen.' Miguel knikte want de bloemblaadjes gingen sterker stralen bij elke voorwaarde. 'En om nooit meer muziek te maken!' Het blaadje lichtte nog een keer op.

'Wat?! Dit kan toch niet?!' protesteerde Miguel.

'Volgens de regels mag ze zelf de voorwaarden bepalen,' zei de ambtenaar.

Miguel fronste naar haar. Mamá Imelda staarde vastbesloten terug.

'Best,' zei Miguel.

'En nu geeft u het blaadje aan Miguel,' zei de ambtenaar.

Mamá Imelda gaf het blaadje aan Miguel. Hij pakte het vast. *Whoosh!* Hij ging op in een wervelwind van bloemblaadjes en verdween.

Zo snel als hij uit het land der doden verdween, verscheen hij in een werveling van blaadjes in de graftombe van Ernesto de la Cruz. Toen alle blaadjes neergedwarreld waren, rende Miguel naar het raam en keek

naar buiten. ‘Geen skeletten!’ riep hij lachend uit. Toen zag hij Ernesto’s gitaar. Opnieuw pakte hij hem op. ‘Mariachi Plaza, ik kom eraan!’ Hij deed twee stappen naar de deur en *whoosh!*

In een volgende wervelwind van blaadjes kwam Miguel opnieuw in het kantoor van de ambtenaar in het land der doden terecht. Zijn familie draaide zich naar hem om, geschrokken dat hij al zo snel terug was. Miguel’s handen leken nog steeds een Ernesto de la Cruz-gitaar vast te houden, maar de gitaar was in het land der levenden gebleven. Blijkbaar waren mamá Imelda’s voorwaarden uitvoerbaar.

‘Twee seconden en je hebt je belofte al gebroken!’ bromde mamá Imelda.

‘Dit is niet eerlijk! Het is mijn leven! U heeft uw kans al gehad,’ zei Miguel. Hij pakte een ander bloemblaadje. ‘Papá Julio, ik vraag om uw zegen.’ Papá Julio keek naar mamá Imelda, wiens blik verharde. Geïntimideerd schudde hij zijn hoofd en trok zijn hoed naar beneden. Miguel keek naar zijn andere familieleden. ‘Tía Rosita? Óscar? Felipe? Tía Victoria?’ Ze schudden allemaal hun hoofd, niemand durfde tegen mamá Imelda in te gaan.

‘Niet tegenstribbelen, *mijo*. Je gaat op mijn manier terug, of helemaal niet,’ zei mamá Imelda.

‘Heeft u echt zo’n hekel aan muziek?!’ vroeg Miguel.

‘Ik laat je niet hetzelfde pad bewandelen als die man,’ zei ze. Miguel haalde de foto weer uit zijn zak. Hij concentreerde zich op de man, zijn over-overgrootvader,

wiens hoofd van de foto verwijderd was.

‘Hetzelfde pad bewandelen...’ fluisterde Miguel tegen zichzelf terwijl hij naar de man keek. ‘Hij is ook familie...’

‘Luister naar je mamá Imelda,’ smeekte tante Victoria.

‘Ze wil het beste voor je,’ zei oom Óscar. ‘Wees toch redelijk,’ zei tante Rosita.

Miguel liep langzaam naar de deur. ‘Eh, *con permiso*, ik moet even naar ’t toilet. Ben zo terug.’ Hij liet zichzelf uit.

Onthutst zag de familie Miguel vertrekken. De ambtenaar keek hen aan.

‘Eh, wie gaat ’m vertellen dat er geen toiletten zijn in het land der doden?’ vroeg hij.

Hoofdstuk 10

Miguel rende een trap af, met Dante op zijn hielen. Eenmaal beneden verstopten ze zich onder de trap. Hij keek omhoog en zag zijn familie op de verdieping erboven naar hem zoeken. Oom Óscar sprak met een beveiligster. Na een paar seconden pakte ze haar walkietalkie.

Miguel keek rond op de begane grond en zag de draaideur naar de uitgang. ‘*Vámonos*,’ zei Miguel tegen Dante en trok zijn capuchon over zijn hoofd. Dante dribbelde achter hem aan naar de uitgang. ‘Als ik ’n muzikant wil zijn, heb ik de zegen van ’n muzikant nodig. Ik moet m’n over-overgrootvader vinden.’ Miguel was bijna bij de uitgang toen een douanier hem tegenhield.

‘Wacht ’ns, *muchacho*.’

Miguel draaide zich zo snel om dat zijn capuchon afvloog en zijn gezicht zichtbaar werd.

‘Ah!’ riep de douanier. Miguel probeerde langs hem te glippen, maar dat lukte niet. Toen sprak de stem van

de beveiligster door de walkietalkie: ‘Er is een familie op zoek naar ’n levend jochie.’

De douanier keek naar Miguel.

‘Ik heb dat levende joch gevonden!’ antwoordde hij.

Opeens kwam er een grote en luide familie, met hun armen vol offers tussen Miguel en de douanier heen lopen.

‘Oh-eh-wow, pardon, pardon mensen. Personeel,’ zei de douanier en probeerde niet tegen hen op te botsen. Miguel gebruikte deze afleiding om te ontsnappen. Hij en Dante slopen door de gang. Dante liep even terug om een kamertje te inspecteren. ‘Dante!’ riep Miguel. Hij volgde Dante een kamertje in waarop *Departement van correcties* stond. Miguel hoorde twee mannen praten terwijl hij zijn hond probeerde te pakken.

‘Hm. De orde verstoren... agenten hinderen... een nepunibrauw dragen.’

‘Is dat illegaal?’ vroeg een andere man vol ongeloof.

‘Erg illegaal. Je moet je leren gedragen, *amigo*,’ zei de cipier.

‘*Amigo?*’ herhaalde de jonge man zacht. ‘*Amigo?* Oh, dat is zo fijn om te horen want dit was een hele zware *Día de los Muertos*, en ik kan wel een *amigo* gebruiken.’

‘Uhm,’ zei de cipier.

‘En *amigos* helpen hun *amigos*. Luister, als je me over die brug weet te krijgen, krijg je daar geen spijt van,’ zei de jonge man. Hij keek naar een poster van Ernesto de la Cruz op de muur van de kamer. ‘Oh, houd je van De

la Cruz?! Ik ken hem al jaren! Ik kan eersterangs kaartjes regelen voor het Sunrise Spektakel.'

Miguel werd alert toen Ernesto de la Cruz genoemd werd.

'Dan mag je backstage. Dan kun je hem ontmoeten!' zei de jonge man. 'Help me gewoon over de brug!'

De cipier schudde zijn hoofd en sloeg het aanbod af. 'Ik zou je de rest van de dag op moeten sluiten,' dreigde hij. 'Maar m'n dienst zit er bijna op, en ik wil m'n levende familie nog bezoeken. Dus ik laat je gaan met een waarschuwing.'

'Mag ik in ieder geval m'n kostuum terug?' De jonge man wees naar zijn Frida Kahlo-kleren.

'Uh, nee.'

Woedend stormde de jonge man de kamer uit. 'Lekkere *amigo*,' mopperde hij.

Miguel volgde hem de gang in. 'Hé, hé! Ken je De la Cruz echt?'

'Wie wil dat –' zei de man en schrok toen hij goed naar Miguel keek. 'Ay! Jij leeft nog!'

'Shhh!' zei Miguel. Hij trok de jonge man een telefooncel in, om niet te veel op te vallen. 'Ja ik leef nog! En als ik terug wil naar 't land der levenden, heb ik de zegen van De la Cruz nodig.'

'Dat is best een vreemd verzoek.'

'Hij is m'n over-overgrootvader.'

'Hij is je over-over-wat?' De mans mond viel open. Miguel kon hem nog net op tijd opvangen en drukte

hem weer op zijn plaats.

‘Wacht,’ zei het skelet. ‘Wacht, ga je terug naar ’t land der levenden?’

Miguel deed onzeker een stap terug. ‘Weet je wat? Misschien is dit niet zo’n goed –’

De man knipte snel met zijn vingers. ‘Nee, nee, nee *niño*, ik kan je helpen, we kunnen elkaar helpen! Maar belangrijker nog, jij kunt mij helpen!’ Opeens zag Miguel zijn familie naar beneden komen. Mamá Imelda zag Miguel en kwam eraan gerend. ‘Miguel!’ riep ze. Miguel wilde zich niet laten vangen en terug naar het land der levenden gestuurd worden onder honderden voorwaarden om nooit meer muziek te maken. Het skelet was zich nog van geen kwaad bewust en wilde Miguel de hand schudden.

‘Ik ben Héctor.’

‘Goed verhaal,’ zei Miguel terwijl hij Héctor bij zijn pols greep en hem naar de uitgang sleurde. Miguel en Dante snelden door de deur en vlogen de trap af. Pas beneden had Miguel door dat hij Héctors arm vasthad. De rest van het skelet was zoek...

‘Wacht even, jochie,’ riep Héctor terwijl hij Miguel probeerde bij te houden. Miguel keek om zich heen. Zijn familie zat vast in de draaideur. Toen ze eruit kwamen keken ze de ruimte rond. Maar Miguel was ervandoor.

‘Ay!’ riep mamá Imelda. ‘Dat joch bezeert zich nog! Tijd voor m’n geestengids. Pepita.’

Ze stak twee vingers in haar mond en floot heel hard. Een grote schaduw vloog over hen heen en een gigantische gevleugelde jaguar landde voor hun voeten. Haar vleugels schitterden groen en blauw en haar ogen waren helder in de nacht.

‘Wie heeft ’t blaadje dat hij vasthad?’ vroeg mamá Imelda.

Miguel zat op een houten krat in een donker steegje. Héctor zat over hem heen gebogen met een potje donkere schoensmeer. Hij smeerde met zijn duimbot op Miguels gezicht.

‘Hé, hé, stilzitten. Omhoog, omhoog, kijk omhoog, kom op, hup, hup!’ zei Héctor nadat hij Miguels gezicht zo geschminkt had dat het een schedel leek. ‘Zo dood als een pier.’ Héctor en Miguel lachten tevreden naar elkaar. ‘Als mensen je herdenken, zetten ze je foto neer en mag je de brug over om de levenden te bezoeken op *Día de los Muertos*, tenzij je mij bent.’

‘Mag jij niet oversteken?’ vroeg Miguel.

‘Mijn foto is nog nooit neergezet. Maar daar kan jij iets aan doen!’ Hij pakte een oude foto en liet hem aan Miguel zien. Op de foto stond een jongere, levende Héctor.

‘Ben jij dit?’

‘*Muy guapo*, eh?’

‘Dus, jij brengt me naar m’n over-overgrootvader,

dan zet ik jouw foto neer als ik thuis ben?’

‘Helemaal top, jochie! Yes, goed idee, ja!’ zei Héctor.

‘Een dingetje. De la Cruz is lastig te bereiken en ik moet de brug snel over, vanavond! Dus heb je hier nog meer familie, die makkelijker te bereiken is?’

‘Mmmmm, nope.’

‘Neem me niet in de maling, *chamaco*. Je hebt vast nog wel meer familie.’

‘Alleen De la Cruz. Als jij me niet kan helpen, zoek ik ’m zelf op,’ zei Miguel, en floot om zijn hond te roepen. ‘Kom op, Dante.’ Hij liep het steegje uit, met Dante achter zich aan.

‘Oké. Oké, knul, prima. Prima! Ik breng je naar je over-overgrootvader.’

Héctor leidde Miguel uit het steegje een drukke straat in. ‘Het wordt niet makkelijk hoor, weet je, die opa van je is een druk man,’ zei Héctor.

Miguel bleef staan kijken naar een groot aanplakbiljet dat een Ernesto de la Cruz-concert aankondigde. Ernesto’s grootste hit, ‘Vergeet me niet,’ schalde uit de boxen.

‘Ernesto de la Cruz – Sunrise Spektakel?’ riep Miguel uit.

‘Kreun! Ieder jaar geeft je over-overgrootvader zo’n suf optreden om ’t einde te vieren van *Día de los Muertos*.’

‘En jij krijgt ons daarbinnen!’

‘Ehm...’

‘Hé, je zei dat je eersterangs kaartjes had!’

zei Miguel.

‘Dat was een leugen. Mijn excuses daarvoor.’

Miguel keek Héctor teleurgesteld aan.

‘Kalm aan, *chamaco*. Kom op, ik breng je naar
'm toe.’

‘Hoe?’

‘Ik weet toevallig waar hij repeteert.’

Hoofdstuk 12

Héctor en Miguel kwamen aan bij een groot pakhuis. Héctor maakte zijn arm los en gebruikte zijn bretels om hem richting een raam op de derde verdieping te gooien. Hij klopte op het raam. Een naaister die binnen zat te werken aan een kostuum draaide zich om. De hand zwaaide naar haar. Ze rolde met haar ogen maar liet hen toch binnen.

‘Ik hoop voor je dat je de jurk hebt, Héctor,’ gilde ze naar beneden.

‘*Hola, Ceci!*’ zei Héctor breed lachend. Héctor maakte zijn arm weer vast terwijl Ceci een brandladder naar beneden liet, waarop ze naar boven konden.

‘*Hola,*’ zei Miguel terwijl hij door het raam kwam binnenvallen.

‘Ceci, ik ben de jurk kwijt –’ begon Héctor. Terwijl Ceci tegen hem begon te schreeuwen over haar Fridakostuum liep Dante weg.

‘Dante,’ zei Miguel en volgde hem naar een groot podium waar muzikanten aan het oefenen waren. ‘We

mogen hier niet komen!' Zijn hond bleef rondsnuffelen. Opeens sprong er een aapje op Dantes rug. Hij reed op Dante alsof het een rodeo was.

'Nee-nee-nee, Dante! *Ven aca!*' zei Miguel. De aap sprong opeens op iemand anders z'n schouder.

Het was Frida Kahlo. De echte – niet iemand in verkleedkleden. Ze stond voor het podium. Miguel trok net Dante bij zich, toen ze hen opmerkte.

'Jij! Hoe kom je hierbinnen?' zei ze en ze trok haar wenkbrauw op.

'Ik zat achter mijn –' Miguel begon het uit te leggen, maar Frida's ogen gingen wijd open toen ze Dante zag.

'Oh! De machtige Xolo-hond. Gids der dolende geesten,' riep Frida, starend naar Dante. 'En wiens geest heb je naar me toe geleid?' Ze bekeek Miguel zorgvuldig.

'Ik denk niet dat hij een geestengids is,' zei Miguel.

'Uh, uh, uh,' waarschuwde ze. 'De *alebrijes* van deze wereld nemen vele vormen aan. Ze zijn zowel mysterieus als machtig.'

Opeens begonnen de gekleurde patronen op Frida's aapje te bewegen. Hij opende zijn mond en spuugde blauw vuur. Dat is cool, dacht Miguel. Misschien is Dante ook speciaal. Ze keken naar de hond die druk aan zijn eigen been aan het knagen was.

Frida was niet onder de indruk en keek naar Miguel. 'Of misschien is 't gewoon een hond. Kom, ik heb je ogen nodig!'

Frida leidde hem naar het podium om naar een repetitie te kijken.

‘Jij bent het publiek!’ zei ze tegen Miguel.

‘Duisternis! En uit de duisternis – een reuze papaja!’ De podiumlichten verlichtten een heel grote neppapaja. ‘Dansers doemen op uit de papaja, en de dansers... zijn mij!’ Dansers met een grote wenkbrauw in turnpakjes kropen rond de grote papaja. ‘En ze drinken dorstig van de melk van hun moeder, zij is een cactus. Maar ze is ook mij. En haar melk? Is geen melk. Maar tranen.’ Frida pauzeerde. Ze keek naar Miguel. ‘Ligt het er te dik bovenop?’

‘Het ligt er denk ik precies genoeg bovenop,’ zei Miguel. ‘Maar ’t heeft wel muziek nodig, oh, eh, doe zoiets: doen-doen-doen-doen-doen!’

Frida knipte met haar vingers naar de muzikanten die door elkaar heen begonnen te tokkelen.

‘Oh!’ zei Miguel verrukt. ‘En dan iets van: durala-durala-durala-durala... pweh!’ De violen deden wat Miguel zei.

‘En wat als alles in brand stond?’ vroeg Frida opgewonden. ‘Ja! Vuur! Overall!’

De muzikanten keken elkaar bezorgd aan.

‘Geïnspireerd!’ zei Frida. Ze leunde naar Miguel toe. ‘Jij, jij hebt de geest van een artiest!’ Miguel ging rechtop staan, alsof hij door Frida’s woorden opgetild werd. Hij wilde dat zijn familie in hem zag, wat Frida zag. Hij was een kunstenaar. Geen schoenmaker. Frida

concentreerde zich weer op de repetitie.

‘De dansers verdwijnen, de muziek stopt, de lichten dimmen... en Ernesto de la Cruz rijst naar het podium.’ Een silhouet kwam door een luik in de vloer. Miguel leunde voorover.

‘Ernesto!’ riep hij uit. Een theaterlicht scheen op het silhouet dat een mannequin bleek te zijn... ‘Huh?’

Frida gaf verdere instructies aan de mensen op het podium. ‘Hij doet een paar nummers, de zon komt op, iedereen juicht...’

Miguel was verbaasd. ‘Ehm, sorry maar waar is de echte Ernesto de la Cruz?’ vroeg hij.

‘Ernesto doet niet aan repetities,’ zei Frida. ‘Hij is te druk met z’n chique feestje bovenin z’n toren.’ Ze wees uit het raam naar een groot gebouw op een heuvel dat helemaal uitgelicht was.

Opeens kwam Héctor de hoek om.

‘*Chamaco*, je moet niet zomaar weggelopen. Kom op, laat de beroemdheden met rust.’

Héctor trok hem weg, maar Miguel stribbelde tegen.

‘Je zei dat m’n over-overgrootvader hier zou zijn! Hij geeft een of ander feestje aan de andere kant van de stad!’

‘Luie hond. Wie komt nou niet naar z’n eigen repetitie.’

‘Als jullie vrienden zijn, waarom ben jij dan niet uitgenodigd?’ vroeg Miguel.

Héctor vroeg aan de muzikanten. ‘Hé, Gustavo!’

Weet je iets over dat feestje?

‘Daar gebeurt het! Maar als je niet op de gastenlijst staat, kom je niet binnen, *chorizo*,’ zei hij en de muzikanten moesten gniffelen.

‘Ha-ha, erg grappig, jongens. Erg grappig,’ zei Héctor. Ze bleven hem plagen.

‘*Chorizo?*’ vroeg Miguel.

‘Weet je – Oh, hij is een beroemdheid!’ zei Gustavo tegen Miguel. ‘Toe-maar, toe-maar, vraag hoe hij stierf.’ Miguel keek nieuwsgierig naar Héctor.

‘Ik wil er niet over praten,’ zei Héctor.

‘Hij is gestikt in een *chorizo*!’ zei Gustavo, waarop hij en de muzikanten in lachen uitbarstten. Miguel kon er niets aan doen dat hij ook moest lachen.

‘Ik ben niet gestikt, oké. Ik had een voedselvergiftiging,’ snauwde Héctor. ‘Dat is iets heel anders.’ Daarop moesten de muzikanten nog harder lachen. Héctor zei tegen Miguel: ‘Da’s waarom ik muzikanten niet mag. Stel arrogante kwallen.’

‘Hé, ik ben een muzikant!’ protesteerde Miguel.

‘Echt waar?’ vroeg Héctor.

‘Nou,’ zei Gustavo, ‘als je Ernesto wil ontmoeten, er is een talentenjacht bij de Plaza De la Cruz. De winnaar mag op z’n feestje spelen!’

‘Talentenjacht?’ vroeg Miguel. Hij keek snel naar zijn handen om te zien of hij nog vlees aan zijn botten had. Maar een andere vinger was ook al bot geworden. Hij had nog maar weinig tijd.

‘Nee. Nee, nee, *chamaco*, je bent *loco* als je denkt dat –’ begon Héctor.

‘Ik moet m’n over-overgrootvaders zegen krijgen,’ onderbrak Miguel hem. Hij keek naar Héctor. ‘Weet je waar ik ’n gitaar kan vinden?’

Héctor zuchtte. ‘Ik ken wel iemand.’

Boven het land der doden gleed een schaduw door de lucht en hij kwam neer in een donker hoekje van een steeg. Het rook naar de schoensmeer die Héctor had gebruikt om Miguel te schminken. De jaguar gromde diep. De hele familie liep achter Pepita de jaguar aan.

‘Heb je ’m gevonden, Pepita? Heb je onze jongen gevonden?’ voeg mamá Imelda. Pepita glinsterde even.

‘Een voetafdruk!’ zei tante Rosita. Iedereen begon hem te inspecteren.

‘Da’s een Riveralaarsje,’ riep papá Julio.

‘Maat 41...’ zei oom Óscar.

‘... en een half,’ maakte oom Felipe af.

‘Platvoeten,’ zei tante Victoria, met het oog van een expert.

‘Miguel,’ zei mamá Imelda zacht.

Pepita leunde voorover en snoof, de glinstering verspreidde zich over een spoor van voetstappen de straat in.

Hoofdstuk
13

Even later volgde Miguel Héctor een steile trap af. ‘Waarom zou je ooit ’n muzikant willen zijn?’ vroeg Héctor.

Miguel was beledigd. ‘Mijn over-overgrootvader was een muzikant!’

‘Die z’n hele leven als ’n aapje heeft opgetreden voor totale vreemden. Nee, nee dank je,’ zei Héctor.

‘Wat weet jij nou?’ vroeg Miguel. ‘Dus, hoe ver is ’t nog naar die gitaar?’

‘We zijn er bijna.’ Héctor sprong van een trap naar de grond en hij viel uit elkaar, daarna sprongen zijn botten terug op de goede plek. ‘Doorlopen, *chamaco*, kom op!’

De trap voor hen kwam uit op een stuk van de stad dat bedekt was met stof. De gloed die het land van de doden verlichtte was hier niet geweest. Miguel staarde naar de voorbijgangers. Ze waren stoffig en vaal, zoals Héctor. Ze hadden niet de kleurige versieringen en mooie kleren die de Rivera-voorouders hadden. Een

groep ongere skeletten hing rond een vuurtje dat in een afvalton gestookt was, ze lachten schor. Ze zagen Héctor.

‘Neef Héctor!’ riep de groep.

‘Hé! Kijk deze gasten!’ zei Héctor met een grote glimlach. Hij knikte naar een man die een zwierig deuntje speelde op een viool gemaakt van koffieblikken, touw en ander afval.

‘Hé, *tío!*’ riep Héctor naar de violist.

‘Horen deze mensen allemaal bij je familie?’ vroeg Miguel.

‘Ah eh, eh soort van. Wij zijn degenen zonder foto’s of *ofrenda*’s. Geen familie om te bezoeken,’ zei Héctor verdrietig. ‘Bijna vergeten, weet je? Dus we noemen elkaar neef, nicht, *tío*, of, of wat dan ook.’

Héctor en Miguel kwamen bij drie oude dames die op een houten krat aan het kaarten waren.

‘Héctor!’ riep er één.

‘*Tía* Chelo! Hé, hé!’ Héctor groette de oude vrouw. ‘Is Chicharrón thuis?’

‘Eh, in de bungalow. Maar ik weet niet of hij zin heeft in bezoek,’ zei tante Chelo.

‘Ach, wie wil er nou geen bezoek van neef Héctor?!’ plaagde Héctor terwijl hij de tent binnenliep. Hij hield de gordijnen open voor Miguel en Dante. Binnen was het vol, donker en stil. Er waren stapels oude borden, een la vol met horloges, stapels boeken en tijdschriften tot het plafond. Miguel struikelde en stootte bijna een

stapel omver. Héctor zag een hangmat vol met oude snuisterijen en een stoffige hoed. Hij tilde de hoed op en daaronder zat het chagrijnige gezicht van zijn vriend Chicharrón.

‘*Buenas noches*, Chicharrón!’

‘Ik kan je stomme kop effe niet zien, Héctor.’

‘Kom op. Het is *Día de los Muertos*. Ik heb een cadeautje meegenomen.’

‘Ga toch weg, man.’

‘Strakjes, Cheech. Maar luister even, ik en mijn vriend Miguel... we moeten echt even je gitaar lenen...’

‘Mijn gitaar?’ Chicharrón ging rechtop zitten in zijn hangmat.

‘We brengen ’m straks meteen weer terug,’ zei Héctor. Chicharrón keek verongelijkt.

‘Net zoals toen je beloofde m’n busje terug te brengen?’

‘Uh,’ zei Héctor.

‘Of mijn koelkastje?’

‘Ah, weet je...’

‘Of mijn dure servetten? Mijn lasso? Mijn dijbeen?!’

‘Het eh, het is nu een ander verhaal.’

‘Waar is mijn dijbeen, JIJ –’ Chicharrón stak zijn vinger in de lucht en wilde Héctor eens goed de waarheid vertellen, maar toen verzwakte hij en zakte terug in zijn hangmat, terwijl er een gouden schittering door zijn botten trok.

‘Oh! Wow! Gaat ’t wel, *amigo*?’ vroeg Héctor terwijl

hij naar zijn vriend snelde.

Chicharrón zuchtte diep. ‘Ik zak weg, Héctor, echt, ik voel het.’ Hij staarde naar zijn gitaar. ‘Ik zou niet op dat ding kunnen spelen al zou ik het willen.’

Héctor keek van Chicharrón naar de gitaar. ‘Wil jij iets voor me spelen?’ vroeg Chicharrón.

‘Nee, j- je weet dat ik niet meer speel, Cheech,’ zei Héctor. ‘Die gitaar is voor dat joch.’

‘Als je ’m wil, dan moet je ’m verdienen.’

Héctor pakte aarzelend de gitaar beet. ‘Ay. Alleen voor jou, *amigo*. Heb je ’n verzoekje?’

Chicharrón lachte. ‘Je weet wel welke, Héctor.’ Héctor lachte en begon een lief klein deuntje te spelen.

Chicharrón glimlachte vredig. Miguel stond versteld van hoe Héctor speelde. Hij had geen idee dat Héctor een muzikant was – en nog een goede ook! Het skelet begon een gek liedje te zingen over een vrouw die Juanita heette en wier vuisten over de vloer sleepten.

‘Zo gaat ’t liedje niet!’ protesteerde Chicharrón.

‘Er zijn kinderen bij,’ zei Héctor kalm, maar hij bleef zingen. Hij eindigde het liedje met een zachte zwier.

‘Ik zie d’r nog voor me. *Gracias*,’ zei Chicharrón. Zijn ogen gingen dicht. Opeens begonnen de randen van Chicharróns botten zacht, glinsterend licht te geven. Héctor keek verdrietig. Toen zagen ze Chicharrón oplossen in het stof.

‘Wacht, wat is er gebeurd?’ vroeg Miguel bezorgd.

Héctor pakte een glas op, hief het op ter ere

van Chicharrón en dronk. Hij zette het neer naast Chicharróns glas, dat vol bleef.

‘Hij is vergeten,’ zei Héctor. ‘Als er niemand in de levende wereld nog aan je denkt, verdwijn je uit deze wereld. We noemen het de laatste dood.’

‘Waar is hij nu?’ vroeg Miguel.

‘Dat weet niemand,’ zei Héctor.

Miguel dacht na. ‘Maar ik heb ’m ontmoet! Ik kan hem herdenken als ik terugga!’

‘Nee, zo werkt dat niet, *chamaco*. Onze herinneringen moeten worden doorgegeven door mensen die ons kenden tijdens ons leven.’

Miguel dacht in stilte na over het altaar van zijn familie en hoe ze de herinnering aan de voorouders levend probeerden te houden.

Héctor legde zijn hand op Miguel's rug. ‘Hé, uiteindelijk gebeurt ’t bij iedereen,’ zei hij vrolijker. Hij gaf Miguel de gitaar. ‘Kom op, De la Cruzito, je moet ’n talentenjacht winnen!’ Héctor deed het gordijn open en Miguel ging achter Héctor aan de tent uit.

Even laten zaten Héctor en Miguel achter in een rijdend karretje.

Héctor tokkelde op de gitaar terwijl ze door de stad reden.

‘Je zei dat je muzikanten niet mocht! Je zei niet dat je er zelf een was,’ zei Miguel.

‘Hoe denk je dat ik je over-overgrootvader ken? Wij speelden ooit samen. Ik heb ’m alles geleerd.’ Héctor speelde een ingewikkelde rif maar miste de laatste noot.

‘*No manches*, speelde jij met Ernesto de la Cruz, de beste muzikant ooit?’

‘Ha, ha! Jij bent grappig!’ lachte Héctor. ‘Beste wenkbrauwen ooit misschien, maar zijn muziek? Meh, dacht ’t niet.’

‘Je weet niet waar je het over hebt,’ zei Miguel.

Het karretje was er bijna. ‘Welkom op Plaza De la Cruz!’ zei Héctor. In het midden van het plein stond een gigantisch standbeeld van Ernesto de la Cruz. ‘Showtime, *chamaco!*’ Héctor duwde de gitaar in

Miguels armen.

Miguel keek om zich heen. Het plein straalde en overall was het geluid van verkopers te horen die verschillende etenswaren of spullen wilden verkopen aan voorbijgangers.

‘T-shirts!’ riep een verkoper die Ernesto de la Cruz-souvenirs verkocht. ‘Souvenirs!’

Miguel keek langs de verkoper en zag een groot podium in een stadion, waar een presentatrice het publiek begroette.

‘*Bienvenidos a todos!*’ riep ze. ‘Wie heeft er zin in wat *música?*’ Het publiek juichte en klapte. ‘Dit is de grote talentenjacht, *amigos*. De winnaar mag spelen voor de maestro zelve, Ernesto de la Cruz, op zijn *fiesta*.’ Het publiek juichte nog harder. ‘De talentenjacht is geopend!’ riep de presentatrice.

Op het podium was de ene na de andere act te zien. De muzikanten waren anders dan Miguel ooit had gezien. Er was een duo dat een tuba en een viool bespeelde, een hardcore metalband, een marimbaspeler op de rug van een grote leguaan, een hondenorkest en nonnen die accordeon speelden.

Miguel en Héctor schreven zich in voor de wedstrijd en gingen backstage met andere muzikanten.

‘Dus wat is het plan, wat ga je spelen?’ vroeg Héctor aan Miguel.

‘Da’s duidelijk – “Vergeet me niet”, zei Miguel. Hij zocht de beginnoten van het liedje. Héctor legde zijn

hand over de hals van de gitaar.

‘Nee, niet die. Nee,’ zei Héctor serieus.

‘Kom op, da’s z’n populairste liedje!’

‘Het is te populair,’ zei Héctor. Ze keken rond in de backstageruimte en zagen dat meerdere muzikanten hun eigen versie van ‘Vergeet me niet’ aan het oefenen waren. Een man speelde het populaire liedje zelfs op glazen gevuld met water.

‘Dat liedje is genoeg verpest door andere muzikanten, ik kan het niet meer horen,’ zei Héctor vol afschuw.

‘Wat dacht je van...’ Miguel dacht diep na.

“‘Poco Loco’?”

‘Oké, kijk da’s een liedje!’

Een toneelassistent kwam naar Miguel. ‘De la Cruzito?’ vroeg hij. Miguel knikte in reactie op zijn artiestennaam. ‘Zorg dat je klaarstaat.’ De assistent wees naar een andere band. ‘Los Chachalacos, jullie mogen op!’ Toen Los Chachalacos het podium opstapten juichte het publiek. De band speelde een geweldige intro en het publiek werd wild.

Backstage keek Miguel naar het enthousiaste publiek. Los Chachalacos waren niet te verslaan. Hij voelde zich ziek. Hij liep heen en weer.

‘Ben je altijd zo nerveus voor ’n optreden?’ vroeg Héctor.

‘Weet ik veel... ik heb nog nooit opgetreden.’

‘Wat?! Je zei dat je ’n muzikant was!’

‘Dat ben ik ook!’ zei Miguel. ‘Ik bedoel. Dat word ik.’

Ooit. Als ik win.'

'Is dat je plan?' riep Héctor uit. 'Nee-nee-nee-nee-nee, je moet winnen, Miguel. Je leven hangt er letterlijk van af. En je hebt dit nog nooit gedaan! Ik zal wel spelen.'

Miguel dacht erover na. Zijn leven hing af van of hij won. Nu raakte hij in paniek. En dat zag Héctor.

'Ik zal wel spelen.' Hij pakte de gitaar.

'Nee!' zei Miguel. 'Ik moet dit zelf doen.'

'Waarom?' vroeg Héctor.

'Als ik daar niet eens een liedje kan spelen, hoe kan ik mezelf dan 'n muzikant noemen?'

'Wat maakt dat nou uit?'

'Ik wil niet alleen de zegen krijgen van De la Cruz, ik wil bewijzen dat ik hem waard ben.'

'Oh...' zei Héctor. 'Oh, da's zo'n mooie gedachte... op precies 't verkeerde moment!' Toen aardiger: 'Oké, wil je optreden? Dan moet je optreden! Eerst, moet je ontspannen. Schud de bibbers van je af.'

Héctor en Miguel schudden hun botten los.

'Goed, geef me je beste *grito*,' zei Héctor.

'Mijn beste *grito*?'

'Kom op, gillen! Schreeuw het uit,' zei Héctor die een lange kreet liet klinken. 'Ha! Ah, wat is dat lekker. Oké, nu jij.'

Miguel keek onzeker naar Héctor. Miguel's aanhoudende kreet was krakerig en bibberig.

Dante jammerde.

‘Oh, kom op, knul,’ zei Héctor. Achter hem op het podium liet Los Chachalacos hun laatste klanken horen en het publiek barstte los in een oorverdovend applaus.

‘De la Cruzito! Het is jouw beurt!’ riep de toneelassistent.

‘Miguel, kijk naar me,’ zei Héctor.

‘Kom op, doorlopen,’ schreeuwde de assistent naar Miguel, gebarend dat hij het podium op moest gaan.

‘Hé! Hé, kijk naar me,’ zei Héctor weer tegen Miguel om hem van zijn plankenkoorts af te leiden. Eindelijk keek Miguel hem aan. ‘Je kan dit! Pak hun aandacht, en laat niet meer los.’

De presentatrice zei tegen het publiek: ‘We hebben nog een act, *amigos...*’

‘Héctor,’ zei Miguel zacht terwijl de assistent hem het podium op duwde.

‘*Damas y caballeros!* De la Cruzito!’ riep de presentatrice.

‘Laat ze je stem horen, *chamaco*. Pak ze!’ riep Héctor.

Met zijn gitaar in de hand struikelde Miguel het podium op. Verblind door de lichten, keek Miguel met dichtgeknepen ogen naar het publiek. Ze staarden hem aan. Miguel stond daar verstijfd van angst.

Hoofdstuk
15

Héctor draaide zich naar Dante. ‘Wat doet hij nou? Waarom begint hij niet?’

Miguel bleef stilstaan tegenover een ongeduldig publiek dat wilde dansen.

‘Haal die zingende honden terug!’ riep iemand.

Miguel keek naar Héctor en Héctor moedigde hem aan. Miguel ademde diep in en...

‘HAAAAAAAAI-YAAAAAAAAAI-YAAAAAAAAI-YAAAAAAAAI!’

Dit keer lukte Miguels *grito* wel goed.

Het publiek stond versteld. Seconden later juichten ze en floten ze. Sommigen riepen terug en anderen applaudisseeden. Miguel speelde de intro van ‘Poco Loco’ en zong de tekst voor een jubelend publiek. Toen hij het eerste couplet gezongen had, stond het publiek te dansen. Opeens greep Dante Héctor bij zijn been en probeerde hem bij Miguel het podium op te trekken. Eerst probeerde Héctor hem af te schudden maar uiteindelijk liet hij zich het podium op sleuren. Eenmaal

op het podium, stampte Héctor met zijn voeten de percussie om Miguel te begeleiden.

‘Niet slecht voor een dode,’ zei Miguel tegen Héctor.

‘Jij doet ’t ook niet slecht, *gordito!*’ zei Héctor boven het luide geklap van het publiek uit.

Zonder dat Miguel het wist, leidden glimmende voetstappen Pepita en de Rivera-familie naar het enthousiaste publiek.

‘Hij is dichtbij!’ zei mamá Imelda. ‘Vind hem.’ De familie verspreidde zich over de menigte, ze stopten iedereen die ze tegenkwamen.

‘We zoeken een levend jochie van een jaar of twaalf,’ zeiden oom Felipe en oom Óscar tegelijk.

‘Heeft u een levende jongen gezien?’ vroeg tante Rosita.

Ondank dat het hele publiek meeklapte met de muziek, besteedde MIGUELS familie geen aandacht aan het skelettenjongetje dat aan het optreden was, noch aan de jonge man naast hem, die steeds creatiever aan het dansen was. Héctors hoofd en zijn ledematen draaiden rond. Met elk nieuw trucje juichte het publiek enthousiast.

Héctor en Miguel eindigden hun optreden met een *grito*, en het publiek barstte los in een oorverdovend applaus. Miguel lachte en genoot van het moment. Hij voelde zich een echte muzikant.

‘Hé, dat was supergoed!’ Héctor straalde. ‘Ik ben trots op je!’

Miguel werd warm vanbinnen. Waren ze echt voor hem aan het klappen? Hij keek naar het juichende publiek en zag zijn familie. Papá Julio was met de presentatrice aan het praten aan de andere kant van het podium.

‘*Otra! Otra! Otra!*’ Het publiek riep om een toegift.

In paniek trok Miguel Héctor naar de linkerkant van het podium, weg van de presentator en papá Julio. Héctor verzette zich, geïrriteerd dat Miguel geen toegift wilde geven.

‘Hé, waar ga je naartoe?’

‘We moeten hier weg!’ zei Miguel, buiten adem.

‘Wat? Ben je gek geworden? We hadden bijna gewonnen!’

‘Eh, *Damas y caballeros*, ik heb een belangrijke mededeling,’ zei de presentator vanaf het podium. Het publiek werd stil. ‘We zijn op zoek naar een levende jongen. Hij luistert naar de naam Miguel. Eerder vanavond liep hij weg bij zijn familie. Ze willen hem terugbrengen naar het land der levenden.’ Uit het publiek klonk bezorgd gemompel. ‘Als iemand informatie heeft over de jongen, neem contact op met de autoriteiten,’ zei de presentator.

Héctor keek verbaasd. ‘Wacht, wacht, wacht...’ Hij keek naar Miguel. ‘Je zei dat De la Cruz je enige familie was. De enige die je terug kon brengen.’

‘Ik heb andere familie, maar...’ begon Miguel uit te leggen.

‘Dus, je had m'n foto al mee terug kunnen nemen?’

‘Maar ze haten muziek! Ik heb de zegen van een muzikant nodig!’

‘Je hebt tegen me gelogen!’ zei Héctor.

‘Moet jij nodig zeggen!’

‘Kijk naar me. Ik word vergeten, Miguel. Ik weet niet of ik de avond overleef!’ zei Héctor. ‘Ik ga niet m’n enige kans om over te steken missen omdat jij je stomme muziekfantasie wil waarmaken.’

‘Het is niet stom,’ zei Miguel.

Héctor pakte Miguels arm en trok hem naar het podium. ‘Ik breng je naar je familie.’

‘Laat me los!’ protesteerde Miguel, terwijl hij zich los probeerde te wurmen.

‘Je zult me nog dankbaar zijn.’

Miguel trok zijn arm los. ‘Je wilt me niet helpen, je geeft alleen om jezelf! Hier is je domme foto.’ Hij haalde Héctors foto uit zijn zak en gooide die naar hem. Maar de wind blies de foto weg en hij waaide naar het publiek.

‘Nee, nee, nee!’ riep Héctor. Het was zijn laatste kans om herinnerd te worden.

‘Blijf uit mijn buurt!’ riep Miguel.

Terwijl Héctor zijn foto probeerde te pakken, rende Miguel weg. Toen Héctor de foto weer had, keek hij om zich heen om Miguel te vinden.

‘Hé, *chamaco*! Waar ben je nou? *Chamaco*! Het spijt me! Kom terug!’

Dante sprong achter Miguel aan, maar keek om naar Héctor en jankte. Hij blafte om Miguels aandacht te krijgen.

‘Dante, *cállate!*’

Miguel gaf hem een standje, maar Dante hield vol. Hij trok aan Miguels broek en probeerde hem tegen te houden.

‘Nee, Dante, kappen! Hij kan me niet helpen!’

Dante klemde zich aan Miguels capuchon vast. Miguel probeerde Dante af te schudden, maar in plaats daarvan zakte zijn trui naar beneden, waardoor zijn levende armen zichtbaar werden. Dante deed nog harder zijn best.

‘Dante, stop! Kappen! Laat me met rust! Je bent geen geestengids, je bent gewoon een stomme hond!’

Miguel probeerde zijn trui terug te pakken van Dante, die terugdeinsde. De menigte keek naar de ruzie tussen de jongen en de hond. Geschrokken skeletten zagen de armen van Miguel. Hij trok snel zijn trui aan,

maar de menigte begon te wijzen en te schreeuwen.

‘Dat is hem! Dat is die levende jongen!’

‘Kijk, hij leeft!’

Miguel rende weg en sprong van een steiger. In de verte zag hij de toren van Ernesto de la Cruz. Hij sprong naar voren, maar Pepita landde voor hem en sneed hem de weg af. Miguel stopte. Hij schreeuwde toen hij de gevleugelde jaguar zag. Wat nog erger was, mamá Imelda zat bovenop de grote katachtige.

‘Het is afgelopen met deze nonsens, Miguel! Ik geef je mijn zegen, en jij gaat naar huis.’

‘Ik wil je zegen niet!’ riep Miguel en probeerde te ontsnappen, maar Pepita pakte hem met haar klauwen vast en vloog de lucht in.

‘Ah, zet me neer. Laat me los.’ Miguel draaide en draaide en pakte een slinger van *papel picado* die hoog boven het publiek hing. Hij wurmde zich uit de jaguars klauwen en viel op de grond. Toen hij weer op zijn voeten stond, rende hij naar een smalle trap in een steegje.

‘Miguel! Stop!’ riep mamá Imelda hem na met strenge stem. Omdat ze niet met Pepita over de smalle trap kon, ging ze te voet verder.

‘Kom terug!’ Miguel perste zich door een ijzeren poort. Mamá Imelda zat vast aan de andere kant.

‘Ik probeer je leven te redden!’

‘U verpest m’n leven!’ riep Miguel terug.

‘Wat?’ mamá Imelda bevroor.

‘Muziek is het enige dat me blij maakt. En u... wilt dat

afpakken.’ Miguel rende de trap op. ‘U snapt er niks van.’

Een zuivere krachtige toon klonk over de trap.

Mamá Imelda was begonnen met zingen. Haar stem was prachtig en betoverend. Miguel stopte.

‘Ik dacht dat u muziek haatte?’ zei hij.

‘Oh, ik was er dol op!’ zei ze. ‘Ik herinner me dat gevoel... toen mijn man speelde... en ik zong... en niets anders deed ertoe.’ Ze moest zachtjes lachen.

‘Maar toen kregen we Coco. Plotseling was er iets in mijn leven dat meer betekende dan muziek. Ik wilde huisje, boompje, beestje. Hij wilde de wereld veroveren.’ Ze wachtte in gedachten verzonken.

‘We hebben allebei iets opgeofferd om te krijgen wat we wilden. Nu moet jij kiezen.’

‘Maar ik wil niet hoeven kiezen! Waarom staat u niet aan mijn kant?’ vroeg Miguel zacht. ‘Dat hoort je familie toch te doen? Je steunen!’ Hij veegde de tranen uit zijn ogen en draaide zich om voordat mamá Imelda antwoord kon geven. Toen beklom hij de smalle trap naar de toren van Ernesto de la Cruz.

Hoofdstuk 17

Miguel kwam bij de voet van de berg die naar Ernesto's toren leidde. Limousines, auto's en koetsen stonden in de rij om mooi geklede gasten te brengen. Een stel voorin de rij liet hun uitnodiging zien aan de beveiligder.

'Fijne avond,' zei de beveiligder, terwijl hij hen begeleidde naar een kabelbaan die hen naar Ernesto's huis zou brengen op de top van de berg. Miguel haastte zich naar voren, hij wurmde zich tussen gasten door om voor te dringen en aan het begin van de rij te belanden. De beveiligder keek naar Miguel.

'Uitnodiging?'

'Dat hoeft niet, ik ben Ernesto's achter-achterkleinzoon.' Hij ging in een dramatische Ernesto de la Cruz-pose staan, met een gitaar. De beveiligder gooide Miguel door de lucht en uit de rij. Miguel veegde zichzelf schoon en zag hoe Los Chachalacos hun instrumenten uit de bus haalden. Zij hadden vast de wedstrijd gewonnen. Hij liep naar de band. 'Pardon, señores,' begon Miguel.

‘Hé, hé, jongens – het is ‘Poco Loco!’ zei de zanger en de andere bandleden kwamen om hem heen staan, blij om hem te zien.

‘Je was geweldig vanavond!’ zei een bandlid.

‘Jullie ook!’ Miguel straalde. ‘Hé, als muzikanten onder elkaar. Mag ik iets vragen?’

Een paar minuten later liet de zanger een uitnodiging zien aan de beveiliging.

‘Oh, winnaars van de talentenjacht! Gefeliciteerd, *chicos!*’ zei de beveiliging. Los Chachalacos gingen in de kabelbaan naar het huis zitten. Een bandlid had een uitzonderlijk grote tuba bij zich. Toen de kabelbaan naar boven ging, blies hij op het instrument en Miguel kwam eruit gevlogen. Toen ze boven aankwamen, gingen de deuren open en konden ze Ernesto de la Cruz’ luxe huis zien. Miguel en de *mariachi*’s gingen naar buiten. Miguel snakte naar adem toen hij Ernesto’s huis zag.

‘Wow,’ zei hij.

‘Hé, hé!’ zei de zanger tegen Miguel. ‘Hé, geniet van ’t feestje, kleine *musico!*’

‘*Gracias!*’ zei Miguel en haastte zich naar binnen waar een levendig feest aan de gang was.

‘Kijk, daar is Ernesto!’ riep iemand.

Miguel volgde het geluid van de stem en ving een glimp op van zijn idool die verderop stond.

‘Ernesto,’ zei hij zacht. Hij wong zich door massa’s mensen en ging een trap op. Even verloor hij zijn

over-overgrootvader uit het oog, maar hij gaf niet op.

‘Señor De la Cruz! Pardon, señor De la Cruz! Señor de la –’

Miguel elleboogde zich een weg door de gasten heen totdat hij opeens in een grote hal kwam met honderden feestgangers.

Schoonzwemmers waren prachtige formaties aan het zwemmen in een blauw zwembad, terwijl een dj *mariachi*-muziek draaide. Op de muren liepen filmclips van Ernesto’s films. Miguel kende ze allemaal uit zijn hoofd. Eentje viel hem op. In de clip sprak een non tegen Ernesto.

‘Oh, maar, Padre, hij zal niet luisteren.’

‘Hij moet luisteren... naar muziek.’

De tekst uit de film gaf Miguel een idee. Hij wist dat hij zijn kans moest grijpen. Hij moest zorgen dat Ernesto naar hem zou luisteren en dat hij hem zou zegenen. Hij zag een pilaar die dicht bij de grote trap uitkwam en klom erop. Toen hij boven de menigte uit-torende, ademde hij diep in en liet hij een *grito* horen, zo hard als hij kon.

Het geluid echode door de ruimte, het weerkaatste tegen alle muren. Alle gasten draaiden zich om naar Miguel en de dj draaide de muziek zachter. Miguel voelde de ogen van de gasten op zich gericht en hij speelde wild op zijn gitaar terwijl hij de introtekst zong. Toen hij begon te zingen verstomde de menigte, zodat zijn stem en zijn gitaar het enige geluid waren in de

ruimte. Ze gingen voor hem aan de kant zodat hij bij Ernesto de la Cruz kon komen. Miguel legde zijn ziel in elk akkoord en in elke tekst. Hij ging eindelijk zijn idool ontmoeten. Hij kwam dicht- en dichterbij, toen hij plots – *plons!* – in het water viel.

Ernesto de la Cruz rolde zijn mouwen op en als een filmheld sprong hij in het water. Hij tilde een hoestende Miguel op de kant.

‘Gaat het wel, *niño*?’ vroeg Ernesto.

Doodsbang keek Miguel hem aan. De verf van zijn gezicht was eraf gegaan en iedereen kon zien dat hij een levende jongen was. Ernesto keek verbaasd. De menigte snakte naar adem en mompelde.

‘Jij bent het!’ zei Ernesto. ‘Jij bent die jongen die uit het land der levenden komt.’

‘U heeft over mij gehoord?’ stamelde Miguel.

‘We hebben het over niets anders gehad! Waarom ben je hier?’

‘Ik ben Miguel. Uw achter-achterkleinzoon.’

De menigte mompelde nog harder. Ernesto leunde geschrokken achterover. ‘Heb ik een achter-achterkleinzoon?’

‘Ik wil uw zegen. Zodat ik terug kan en een muzikant kan zijn, net als u!’ zei Miguel. ‘De rest van onze

familie... ze willen niet luisteren. Maar ik... ik hoop dat u dat wel wilt.'

Er viel een lange stilte.

'Mijn jongen, met talent als 't jouwe moet ik toch luisteren!' Ernesto de la Cruz omhelsde Miguel en zwaaide hem toen op zijn schouders, om hem aan iedereen te laten zien.

'Ik heb een achter-achterkleinzoon!'

Het publiek applaudisseerde luid.

Ondertussen stapte het silhouet van Frida Kahlo op de beveiliging af.

'Kijk! Daar is Frida!' riep iemand.

'Ja, ik ben het, Frida Kahlo,' zei de figuur. De beveiliging deed meteen een stap terug en begeleidde haar naar de kabelbaan.

'Het is een eer, *señora!*' zei de beveiliging terwijl zij instapte. De deuren gingen achter haar dicht. De 'artieste' deed haar pruik recht.

'Weet ik,' zei Héctor, terwijl hij omhoog naar Ernesto's huis ging.

Terwijl hij kletste met Ernesto en zijn gasten vergat Miguel de tijd. Hij stal de show, want de legendarische zanger onderbrak menig gesprek, terwijl hij enthousiast Miguel introduceerde. De gasten vonden het ook leuk dat Dante er was. In de grote hal van het huis zaten Miguel en Ernesto op een zachte bank terwijl ze genoten van alle films. Miguel kon niet stoppen met kijken

toen een van zijn favoriete momenten langs kwam. In de film hief de slechterik Don Hidalgo twee glazen naar zijn boerenvriend, die gespeeld werd door Ernesto.

Miguel stond op en speelde de scène na zoals hij ook in de film voorkwam.

‘Op onze vriendschap. Ik zou hemel en aarde voor je bewegen! *Salud!*’ zei Miguel, terwijl hij gebaarde zoals de slechterik. Ernesto keek geamuseerd toe. Op het scherm namen Don Hidalgo en Ernesto’s karakter een slok. Opeens spuwde de boer het drankje uit.

‘Vergif!’ Ernesto riep in de film op hetzelfde moment als Miguel. Miguel en zijn over-overgrootvader keken naar het vuistgevecht tussen de twee acteurs.

‘Weet je, ik deed al mijn eigen stunts,’ vertelde Ernesto aan Miguel. Miguel keek verbaasd toe. Later liet Ernesto Miguel zijn *ofrenda*-kamer zien, die gevuld was met cadeautjes van de levenden.

‘Ik kreeg dit alles van m’n geweldige fans in het land der levenden. Ze geven me meer offers dan ik kwijt kan,’ zei Ernesto.

Miguel keek rond in de kamer. Bloemen, gekleurde broden, flessen tequila, instrumenten en sombrero’s lagen hoog opgestapeld.

Miguel dacht aan zijn families *ofrenda* en aan de foto van mamá Coco toen ze een baby was. Ze groeide op en het enige dat ze van haar vader had was een gescheurde foto op het altaar. Hij vroeg zich af of dit ook met hem zou gebeuren als hij muziek boven zijn familie

zou verkiezen. Zouden ze zijn foto ook verscheuren? Zou dat het waard zijn? Ernesto knielde en keek Miguel recht aan.

‘Hé, wat is er? Is het te veel? Je lijkt overweldigd.’

‘Nee, het is heel leuk...’ zei Miguel.

‘Maar?’ vroeg Ernesto.

Miguel staaarde weer naar de enorme stapels offers. ‘Nou ja – ik kijk al m’n hele leven naar u op. U bent de persoon die... die ’t gemaakt heeft. Maar...’ pauzeerde Miguel. ‘Heeft u ooit spijt gehad? Dat u muziek verkoos boven... al ’t andere?’

Ernesto zuchtte. ‘Het was zwaar. Afscheid nemen van Santa Cecilia, alleen staan in m’n droom.’

‘Uw familie achterlaten?’

‘Sí. Maar, ik had ’t niet anders kunnen doen,’ zei Ernesto. ‘Je kunt niet ontkennen wie je hoort te zijn. En jij, mijn achter-achterkleinzoon hoort ’n muzikant te zijn!’

Voor het eerst in zijn leven had Miguel het gevoel dat iemand zijn droom begreep.

‘Jij en ik, wij zijn artiesten, Miguel. We horen niet bij een familie. De wereld is onze familie.’ Hij gebaarde dramatisch naar de glinsterende stad onder aan de heuvel waarop zijn villa stond. Plotseling knalde het vuurwerk en verlichtte de nachtelijke hemel.

Hoofdstuk 19

De grote zaal werd leger en de lichten dimden terwijl de gasten naar buiten gingen om naar het vuurwerk te kijken. Ernesto en Miguel liepen de trap af, de lege zaal in.

‘Straks verplaatst het feest zich naar de locatie van mijn Sunrise Spektakel,’ zei Ernesto. ‘Miguel, ga mee naar ’t optreden, dan ben je mijn eregast!’

Miguel keek hem vrolijk aan. ‘Meent u dat?’

‘Natuurlijk, mijn jongen!’

Hij werd warm vanbinnen bij het idee, maar bedacht zich toen. Hij tilde zijn shirt omhoog en liet zijn skelettenribben aan Ernesto zien. ‘Het kan niet. Ik moet naar huis voor zonsopkomst,’ zei hij verdrietig.

‘Oei! Dan moet ik je echt naar huis sturen,’ zei Ernesto. Hij plukte een goudbloemblaadje uit een vaas en hield het voor Miguel.

‘Het was me een ware eer. Ik vind het jammer dat je gaat, Miguel, ik hoop je gauw weer te zien.’ Hij realiseerde zich dat dat gek klonk. ‘Je weet wat ik bedoel,

Miguel ik geef je mijn ze—

‘We hadden een deal, *chamaco!*’ schreeuwde een stem uit de schaduw. Miguel en Ernesto keken de duisternis in maar zagen niemand.

‘Wie ben jij? Wat heeft dit te betekenen?’ vroeg Ernesto. Uit het donker kwam Héctor tevoorschijn die nog steeds verkleed was als Frida Kahlo.

‘Oh, Frida!’ zei Ernesto. ‘Ik dacht dat je niet kon komen?’

Héctor trok zijn pruik af en zijn gekleurde jurk uit. ‘Je zou m’n foto mee terug nemen. Je hebt ’t beloofd, Miguel.’ Héctor stapte op hem af. Miguel liep terug in Ernesto’s armen.

Ernesto stond op en legde zijn handen beschermend op Miguel’s schouders. Hij bukte zich en fluisterde: ‘Ken je deze, eh, man?’

‘Ik heb ’m vanavond ontmoet. Hij zei dat hij je kende.’

Héctor stapte naar voren met de foto in zijn hand en Ernesto herkende hem onmiddellijk. ‘H-Héctor?’ stamelde hij.

Héctor negeerde hem. ‘Alsjeblieft, Miguel, zet m’n foto neer.’

Hij duwde de foto in Miguel’s handen, maar Ernesto onderschepte hem. Hij keek van de foto naar het vervagende skelet dat voor hem stond. Héctor keek weg, alsof hij zich schaamde voor hoe hij eruitzag. Ernesto keek hem verbaasd aan.

‘Mijn vriend, je... je raakt vergeten,’ zei Ernesto.

‘En wiens schuld is dat?’ vroeg Héctor boos.

‘Héctor, alsjeblieft,’ zei Ernesto.

‘Dat waren mijn liedjes die je stal. Die je beroemd hebben gemaakt!’

‘Wat?’ vroeg Miguel.

‘Als ik vergeten word, is dat omdat jij niemand hebt verteld dat ik die liedjes schreef!’

‘Dat is niet waar,’ onderbrak Miguel. ‘Ernesto schreef zijn eigen liedjes!’

Héctor keek boos naar de zanger. ‘Ga jij het hem vertellen, of doe ik het?’

‘Héctor, ik wilde niet met de eer strijken,’ zei Ernesto.

‘We waren een goed team, maar jij ging dood, en ik... ik zong je liedjes om je nagedachtenis in leven te houden.’

‘Oh, wat gul van je,’ zei Héctor sarcastisch.

‘Jullie hebben echt samen gespeeld?’ vroeg Miguel.

‘Luister, ik wil geen ruzie maken. Ik wil dat je het rechtzet. Miguel kan mijn foto neerzetten.’

‘Héctor,’ zei Ernesto zacht.

‘En dan kan ik de brug oversteken. Dan kan ik mijn meisje zien,’ zei Héctor.

Ernesto staarde twijfelend naar de foto. ‘Ernesto, weet je nog, die avond dat ik vertrok?’ vroeg Héctor.

‘Dat is heel lang geleden,’ zei Ernesto.

‘We dronken samen, en je zei dat je hemel en aarde

zou bewegen voor me. Nou, ik vraag het je nu.'

'Hemel en aarde?' vroeg Miguel. 'Net als in de film?'

'Wat?' zei Héctor.

'Dat zei Don Hidalgo bij de proost. In de De la Cruz-film *El Camino a Casa*.'

'Ik heb het hier over mijn leven, Miguel,' zei Héctor.

'Nee, het zit er echt in, eh, kijk!' zei Miguel wijzend naar de film die nog steeds speelde aan de andere kant van de kamer.

Don Hidalgo was in het midden van zijn speech aan de boer Ernesto: 'De waarheid was nog nooit zo mooi verwoord. Dit vraagt om een toast! Op onze vriendschap! Ik zou hemel en aarde voor je bewegen.'

'Maar in de film,' zei Miguel, 'doet Don Hidalgo vergif in het drankje.' En Miguel begon de puzzelstukjes in elkaar te passen.

'*Salud!*' riep Don Hidalgo in de film. De twee mannen dronken.

Toen spuugde Ernesto het drankje uit. 'Vergif!' riep hij en de mannen begonnen te vechten.

Héctor keek van de film naar Ernesto die voor hem stond. Hij dacht diep na. 'Die nacht, Ernesto. De nacht dat ik vertrok...'

Hij kon het zich goed herinneren. Ze waren op tour, maar hij miste zijn familie te erg, dus hij pakte zijn liedboek en zijn gitaarkoffer.

'Wil je nu opgeven?' vroeg Ernesto. 'Nu we zo dicht bij onze droom zijn?'

‘Dit was jouw droom,’ zei de jonge Héctor. ‘Jij redt je wel.’

‘Ik kan dit niet zonder jouw liedjes, Héctor,’ zei Ernesto terwijl hij Héctors koffer pakte.

‘Ik ga naar huis, Ernesto,’ zei Héctor. ‘Je zal me wel haten, maar m’n besluit staat vast.’

Ernesto was ongeduldig geworden, maar hij zette een charmante glimlach op. ‘Oh, ik zal je nooit haten,’ zei hij. ‘Als je moet gaan, dan wil ik proosten op je vertrek.’ De zanger schonk twee drankjes in en gaf er een aan Héctor.

‘Op onze vriendschap. Ik zou hemel en aarde voor je bewegen, *mi amigo. Salud!*’ Ze dronken.

Ernesto liep met Héctor naar het treinstation, maar toen Héctor viel, pakte Ernesto vlug zijn koffer. Héctor dacht dat hij pijn in zijn buik had omdat hij iets verkeers gegeten had.

‘Misschien was het de *chorizo*, vriend,’ zei de jonge Ernesto.

‘Of iets dat ik gedronken had...’ zei Héctor, in het heden. ‘Ik werd hier wakker.’ Hij keek ijzig naar Ernesto. ‘Jij... je hebt me vergiftigd!’

‘Je verwacht films met de realiteit, Héctor,’ probeerde Ernesto hem gerust te stellen.

Opeens zag Héctor het verraad van Ernesto zo helder voor zich als de films op de wand. Héctor herinnerde zich dat terwijl hij ingestort was op straat zijn koffer geopend werd. Een hand had zijn liedboek gestolen.

‘Al die tijd, dacht ik dat ik gewoon pech had,’ zei Héctor. ‘Ik had nooit gedacht dat je... dat jij...’ Hij verstrakte zijn kaak en sprong op Ernesto af en werkte hem tegen de grond.

‘Héctor!’ riep Miguel.

‘Hoe kon je?!’ gilte Héctor tegen Ernesto.

‘Beveiliging! Beveiliging!’ riep Ernesto.

Miguel keek geschrokken toe hoe de twee mannen worstelden op de grond. Hij probeerde te begrijpen wat Héctor had gezegd over het proosten, het liedboek en over dood wakker worden. Kon het waar zijn? Kon Ernesto Héctor vergiftigd hebben?

‘Je hebt alles van me afgepakt!’ riep Héctor terwijl de beveiliging binnengestormd kwam. Hij verzette zich tevergeefs terwijl ze hem van Ernesto af trokken. ‘Vuile rat!’

‘Zorg voor hem. Hij... hij is niet in orde,’ beviel Ernesto.

‘Ik wilde alleen terug naar huis!’ riep Héctor. Miguel voelde een brok in zijn keel toen de bewakers Héctor de kamer uitsleepten. ‘Nee! Nee! Neeeee!’

Miguel was alleen met Ernesto. Hij dacht snel na over wat hij nu moest doen.

‘Het spijt me. Waar waren we?’

‘U wilde me uw zegen geven,’ zei Miguel onzeker na alles wat hij net gehoord had. Was zijn over-overgrootvader verantwoordelijk voor Héctors dood?

‘Ja. Uhm, *sí*,’ zei Ernesto. Hij plukte een

goudsbloemblaadje, maar twijfelde. ‘Miguel, eh, mijn reputatie, die is... erg belangrijk voor me. Ik hoop niet dat je nu denkt...’

‘Dat u Héctor heeft vermoord voor z’n liedjes?’ vroeg Miguel, met een knoop in zijn maag.

‘Dat denk je vast niet? Of wel?’

‘Ik... eh, n-nee! Iedereen weet dat u... de... de held bent,’ zei Miguel, maar aan zijn stem was te horen dat hij twijfelde.

Ernesto schoof abrupt de foto van Héctor in de zak van zijn pak.

‘Papá Ernesto? Mijn zegen?’ vroeg Miguel.

Ernesto verkruimelde het goudsbloemblaadje. ‘Beveiliging!’ riep hij. Zijn bewakers verschenen in de deuropening. ‘Zorg goed voor Miguel. Hij blijft nog wat langer.’ De bewakers grepen Miguel bij zijn schouder. Miguel barstte in woede uit.

‘Wat?! Maar we zijn familie!’ gilde hij. Hij kon het niet geloven.

‘En Héctor was mijn beste vriend,’ zei Ernesto koud.

Miguel werd bleek. ‘Je hebt hem wel vermoord!’

‘Succes krijg je niet cadeau, Miguel. Je moet bereid zijn om te doen wat je moet doen om je kans te grijpen.’

Hoofdstuk 20

‘Laat los!’ riep Miguel toen de bewakers hem uit Ernesto’s huis sleurden. Ze smeten ’m in een diepe grot met water, een *cenote*.

‘Nee!’ Miguel tuimelde naar beneden en plonsde in het diepe water van de *cenote*. Hij vocht zich door het diepe, donkere water naar de oppervlakte. Bovengekomen zwom hij zoekend rond. Opeens ontdekte hij een stenen eilandje. ‘Help!’ Hij zwom ernaar toe. ‘Hoort iemand mij? Ik wil naar huis!’ Hij bereikte het eiland en viel er uitgeput op neer.

Miguels doorweekte capuchon viel van hem af en je kon zien dat hij al bijna helemaal in een skelet was veranderd. Hij keek naar boven. Hij moest hieruit komen. Hij moest naar huis, maar hoe? Hij was alleen. Hij liet zijn hoofd hangen, wanhopig. Plotseling hoorde hij voetstappen. Héctor kwam vanuit het donker tevoorschijn en hobbelde naar Miguel die nog steeds aan de rand van het water lag.

‘Héctor?’ riep Miguel.

‘Jongen?’ schreeuwde Héctor.

‘Oh, Héctor!’ Ze renden op elkaar af. Héctor sloot Miguel in zijn armen. Plotseling schaamde Miguel zich, hij keek naar de grond. ‘Je had gelijk. Ik had naar mijn familie terug moeten gaan,’ zei hij.

‘Rustig maar.’ Héctor klopte hem zachtjes op zijn rug.

‘Ze zeiden nog dat ik niet zoals Ernesto moest worden, maar ik luisterde niet!’

‘Het is goed, *chamaco*, rustig maar.’

‘En toen zei ik dat het me niets kon schelen als ze mij zouden vergeten. Dat ik hun stomme *ofrenda* niet hoefde.’ Miguel klampte zich aan Héctors borst vast en snikte hevig. Héctor hield hem stevig vast.

‘Hé, *chamaco*, het is al goed. Het komt goed.’

Miguel zuchtte diep. ‘Ik zei dat het me niets kon schelen.’

Plotseling schoot er een goudkleurige flits langs Héctors beenderen. ‘Huh!’ riep hij uit, en viel op zijn knieën.

‘Héctor!’ schreeuwde Miguel angstig.

‘Ze... is me aan het vergeten,’ zei Héctor. Miguel keek hem wanhopig aan.

‘Wie?’

‘Mijn dochter!’

‘Is het door haar dat je zo graag de brug over wilde?’

‘Ik wilde haar zo graag nog een keer zien,’ zei Héctor zacht.

‘Ik had Santa Cecilia nooit moeten verlaten. Ernesto zei dat mijn grote moment daar ergens in de wereld, ver van huis op me wachtte, maar...’ Hij hapte naar adem. ‘Ik zou zo graag sorry zeggen. Ik zou haar zo graag vertellen dat haar papa alles deed om thuis te komen. Dat hij zo ontzettend veel van haar hield.’ Héctor keek naar boven. ‘Mijn Coco.’

Miguel voelde een rilling over zijn rug.

‘Coco?’ Miguel greep zijn capuchon en pakte de foto van mamá Imelda, baby Coco en de muzikant zonder hoofd. Hij liet Héctor de foto zien.

Héctors ogen vormden zich tot spleetjes toen hij de bekende gezichten op de foto bekeek. ‘Hoe kom jij in vredesnaam aan die foto?’ vroeg hij.

‘Dat is mijn mamá Coco. En dat is mijn mamá Imelda. Ben jij...?’ Miguel wees naar de man zonder hoofd. ‘Dat?’

‘Zijn wij... familie?’ wist Héctor na een tijdje uit te brengen. En hij glimlachte naar zijn achter-achterkleinzoon. Miguel grinnikte naar Héctor. Familie. Dat voelde goed.

Héctor keek weer naar de foto en zijn glimlach verdween. Hij streelde het gezichtje van baby Coco. ‘Ik hoopte altijd dat ik haar nog eens zou zien. Dat ze me zou missen. Misschien mijn foto zou neerzetten. Maar dat gebeurde nooit,’ vertelde Héctor. Zijn stem werd gefluister. ‘Weet je wat nog het ergste is?’

Miguel schudde zijn hoofd.

‘Ik hoopte dat ik Coco, zelfs als ik haar nooit in de levende wereld zou terugzien, misschien dan in elk geval hier op een dag zou tegenkomen. Geef haar een dikke knuffel. Zij is de laatste die zich mij herinnert. De dag dat zij de wereld van de levenden verlaat...’

‘Dan verdwijn jij... uit deze wereld. En dan zie je haar nooit meer terug!’

‘Nooit meer,’ besloot Héctor. Hij keek een moment stil voor zich uit. ‘Weet je, ik heb ooit een liedje voor haar geschreven. We zongen het elke avond, op dezelfde tijd. Het maakte niet uit hoe ver we op dat moment uit elkaar waren. Ik zou er alles voor overhebben om het nog een keer voor haar te zingen.’ Héctor begon heel zacht de originele versie van ‘Vergeet me niet’ te zingen. Dat was een heel andere versie dan die van Ernesto. Miguel vond het prachtig.

Toen de laatste noot wegzweefde, zei hij: ‘Hij stal jouw gitaar. Hij stal jouw liedjes. De mensen moeten zich JOU herinneren, niet hem!’

‘Ik schreef niet voor de wereld, ik schreef voor Coco,’ zei Héctor. ‘Ik ben een waardeloze over-overgrootvader.’

‘Echt niet! Een minuut geleden dacht ik nog dat ik familie was van een moordenaar. Dus je bent een hele verbetering.’

Er kon geen lachje vanaf bij Héctor.

‘Mijn hele leven voelde ik me al anders dan de rest. En ik wist nooit waar dat vandaan kwam,’ peinsde Miguel. ‘Maar nu dus wel! Het kwam door JOU!’ Hij

gaf Héctor een grote grijns. ‘Ik ben heel erg trots dat we familie zijn!’ Miguel keek omhoog naar de rand van de grot waar hij in was gegooid. ‘Ik ben er trots op dat we familie zijn! Trrrrr-ay-ay-ay-ay!’ schreeuwde hij blij.

Héctor lachte en deed mee met Miguels blije kreten: ‘Trrrrr-ay-ay-ay-ay! Ik ben trots dat HIIJ mijn familie is.’ Ze schreeuwden het uit tot de hele grot gevuld werd met de echo’s van hun kreten. Maar ineens waren ze stil. Ze zaten nog steeds vast!

Toen echode iets anders hun kant op: ‘Woehoehoe.’ Miguel en Héctor keken verbaasd op.

‘Dante?’ riep Miguel.

‘Woehoehoe.’ Dante jankte en stak zijn kop over de rand van de opening boven hun hoofden.

‘Dante!’ schreeuwde Miguel blij. ‘Het is Dante!’

Dante hijgde en kwispelde met zijn staart. Achter hem stonden nog twee figuren naar beneden te kijken. Het waren mamá Imelda en Pepita. Pepita liet een brul horen die de grot deed schudden. Miguel en mamá Imelda lachten.

‘Imelda!’ riep Héctor naar boven met zijn meest charmante lach.

Mamá Imelda’s lach bevroor. ‘Héctor.’

‘Je ziet er goed uit.’

Pepita vloog de *cenote* uit, de wolken tegemoet met Imelda, Héctor, Miguel en Dante op haar rug.

Miguel knuffelde Dante stevig.

‘Dante, jij WIST altijd al dat hij mijn papá Héctor was! Jij probeerde ons bij elkaar te brengen. Jij bent een echte geestengids. Echt waar!’ Dante grimaste verbaasd naar Miguel. Plotseling zag Miguel dat er neonstralen uit Dantes poten begonnen te flitsen.

‘Ho!’ hijgde Miguel toen Dantes rug ineens kleine vleugeltjes kreeg.

Dante spreidde zijn nieuwe vleugels en sprong op om weg te vliegen. Maar hij viel als een baksteen door de wolken naar beneden.

‘Dante!’ schreeuwde Miguel, en daar kwam Dante alweer aan, onhandig fladderend en blaffend uit alle macht. Hij was een volleerde geestengids.

Pepita vloog naar het pleintje waar de rest van de familie Rivera wachtte.

‘Kijk, daar zijn ze!’ riep papá Julio uit en hij wees

naar de plek waar Pepita landde. De hele familie rende, over elkaar heen struikelend, op Miguel af.

‘Hij leeft nog, *dios mio*, hij leeft nog! Hij is oké.’

Héctor klom van Pepita’s rug af en stak zijn hand omhoog om Imelda te helpen. Ze keek hem bozig aan en negeerde de helpende hand.

Miguel aaide en knuffelde Dante. En Pepita gaf Miguel een enorme lik.

Mamá Imelda trok Miguel stevig tegen zich aan en gaf hem een dikke knuffel.

‘*Mi hijo*, ik was zo ongerust! Gelukkig hebben we je op tijd gevonden.’ Haar ogen vielen op Héctor die schaapachtig met zijn hoed in de hand stond toe te kijken. ‘En JIJ! Hoe vaak moet ik je nog wegsturen?’

‘Imelda,’ antwoordde Héctor zacht.

‘Ik wil niets met je te maken hebben. Niet levend en niet dood.’ Ze keek hem boos aan. ‘Ik heb mijn familie jarenlang moeten beschermen voor jouw fouten. Hij is vijf minuten bij jou in de buurt en ik moet ’m opvissen uit een grot.’

Miguel wurmde zich tussen Imelda en Héctor.

‘Ik zat daar niet door Héctor. Hij zat daar door mij,’ legde hij uit. ‘Hij probeerde juist om me naar huis te krijgen. Ik wilde niet luisteren, maar hij had gelijk. Niets is belangrijker dan je familie.’

Mamá Imelda trok haar wenkbrauw op.

‘Ik accepteer uw zegen. En uw voorwaarden. Maar eerst moet ik Ernesto vinden. Om Héctors foto te

pakken te krijgen,' vulde hij aan.

'Wat?' vroeg mamá Imelda.

'Zodat hij Coco weer kan zien. Héctor hoort op onze *ofrenda*. Hij is deel van onze familie.'

'Hij heeft deze familie verlaten,' riep mamá Imelda uit.

'Hij was onderweg naar huis, maar Ernesto heeft hem vermoord!'

Ze keek naar Héctor.

'Het is waar, Imelda,' zei Héctor.

Op Imelda's gezicht waren allerlei verschillende emoties te zien. 'En wat als dat waar is? Je liet me alleen achter met een kind, en nu moet ik je zeker vergeven?'

'Imelda, ik...'

Héctors lichaam begon te flikkeren, hij viel neer. Imelda hapte naar adem.

'Ik heb niet veel tijd meer, Imelda,' smeekte Héctor. 'Het gaat om Coco.'

Mamá Imelda keek hem vragend aan en probeerde te begrijpen wat er aan de hand was. 'Ze is je aan het vergeten.'

'Je hoeft hem niet te vergeven, maar we mogen hem niet vergeten,' riep Miguel.

'Oh Héctor, ik wilde je vergeten. Ik wilde ook dat Coco je zou vergeten, maar...'

'Dit is mijn fout, niet de jouwe,' zei Héctor. 'Het spijt me, Imelda.'

Mamá Imelda vermande zich en draaide zich om

naar Miguel. ‘Miguel, als we jou helpen om die foto te vinden, ga je daarna dan naar huis? Geen muziek meer?’

‘Familie gaat voor alles,’ antwoordde Miguel.

Mamá Imelda dacht na. Ze keek Héctor aan. ‘Ik... ik kan je niet vergeven, maar ik zal je helpen.’

Miguel glimlachte.

‘Dus hoe komen we bij Ernesto?’ vroeg mamá Imelda.

‘Ik denk dat ik weet hoe,’ antwoordde Miguel.

Honderden mensen zaten bijeen om Ernesto's Sunrise Spektakel te zien. Op het enorme vrijstaande podium was een voorstelling van Frida bezig. De symfonische muziek klonk steeds harder toen een enorme papaja langzaam vlam vatte. Uit de zaadjes van de papaja kwamen dansers tevoorschijn die gekleed waren als Frida Kahlo, met dik aangezette aaneengesloten wenkbrauwen. De Frida-klonen draaiden hun lijven in allerlei gekke posities terwijl ze uit de brandende papajarolden. Daarna werd een enorme cactus, die ook op Frida leek, verlicht. Alle dansers kropen daar nu een voor een in. Ondertussen bewogen negen man van de familie Rivera, die gekleed waren als Frida-klonen, zich langzaam uit de schijnwerpers vandaan, richting de zijvleugels.

'Succes, *muchacho!*' zei de echte Frida Kahlo tegen Miguel.

'*Gracias, Frida!*' antwoordde Miguel en rende naar de rest van zijn familie die al achter het toneel stond.

Daar trokken ze snel hun Frida-kostuums uit. Dante piepte tevoorschijn uit *tío* Óscars rok. Mamá Imelda zat in de knoop met haar jurk.

‘Kom, laat me je helpen,’ probeerde Héctor.

‘Raak met niet aan,’ snauwde ze.

De familie kwam bij elkaar in een kring. ‘Weet iedereen wat hij moet doen?’ vroeg Miguel.

‘Héctors foto vinden,’ antwoordde *tía* Victoria.

‘Die dan aan Miguel geven,’ vulde papá Julio aan.

‘En Miguel naar huis sturen,’ zei mamá Imelda.

‘Blaadjes paraat?’ vroeg Héctor.

Elk familielid hield een blaadje van een goudbloempje omhoog.

Imelda leidde hen door de gangen achter het toneel.

‘Nu hoeven we alleen Ernesto nog maar te vinden,’ zei ze, en sloeg de hoek om waar ze plotseling oog in oog stond met de beroemde smartlappenvertolker.

Ernesto keek mamá Imelda aan, glimlachte en zei: ‘Ja?’

‘Ah,’ riep ze. De rest van de familie bleef buiten het zicht van Ernesto stilstaan.

Zijn glimlach verdween. ‘Volgens mij ken ik jou.’

Imelda deed een van haar schoenen uit en gaf in een beweging Ernesto hiermee een enorme pets in zijn gezicht. ‘Zo, dat is voor het vermoorden van de liefde van mijn leven.’

Ernesto keek verward. ‘Wie is de...?’

Héctor kwam de hoek om.

‘Ze heeft het over mij!’ Hij draaide zich naar mamá Imelda. ‘Ben ik de liefde van je leven?’

‘Ik weet het niet. Ik ben nog altijd boos op je!’

Ernesto hapte naar adem. ‘Héctor? Hoe kom jij...?’

Imelda sloeg hem opnieuw. ‘En die is omdat je hebt geprobeerd mijn kleinzoon te vermoorden.’

‘Kleinzoon?’ mompelde Ernesto in verwarring. Nu kwam Miguel de hoek om, en Ernesto begreep het ineens. ‘Jij? Wacht ’ns, ben jij familie van Héctor?’

Miguel ontdekte Héctors foto in Ernesto’s broekzak.

‘De foto,’ riep hij. De rest van de familie Rivera kwam nu om Ernesto heen staan. Ernesto probeerde weg te rennen.

‘Erachteraan!’ schreeuwde mamá Imelda. Ernesto verdween onder het toneel waar een beweegbaar platform klaarstond voor zijn spectaculaire opkomst.

Hij riep om hulp. ‘Beveiliging! *Ayudame!*’

De familie Rivera verspreidde zich en zette de achtervolging in. Héctor rende naast Imelda. ‘Je zei liefde van je leven.’

‘Ik weet niet wat ik zei.’

‘Ik hoorde het ook,’ viel Miguel bij.

‘Kunnen we ons even focussen op wat we aan het doen zijn?’ smeekte mamá Imelda. De mannen van de bewaking waren ondertussen gearriveerd en de familie vocht als leeuwen. Papá Julio schopte een bewaker. *Tío* Felipe trok *tío* Óscars armen van zijn lijf en gebruikte ze om andere bewakers als dominosteentjes om te

gooien. *Tío* Óscar schopte de overgebleven bewaker, maar ondertussen was Ernesto via de artiesteningang ontsnapt. Uit het niets stond daar ineens de toneeljongen voor zijn neus. ‘U moet in 30 seconden op, *señor*,’ zei de jongen. Ernesto duwde hem met geweld aan de kant.

Er kwamen nog meer bewakers aan die ook begonnen te vechten met de Rivera’s. Mamá Imelda haalde Ernesto in en dook naar de foto. Miguel liet Ernesto struikelen en de foto viel op de grond. Mamá Imelda pakte ’m vlug.

‘Miguel, ik heb ’m!’ riep ze, terwijl ze achterover viel. Miguel liep terug om haar te helpen maar de bewakers joegen hem weg. Plotseling werd mamá Imelda naar boven getild. Ze stond op het platform van Ernesto!

Terwijl ze richting het podium zoefde, vloog Ernesto de trappen op. Miguels familie hield de bewakers tegen die mamá Imelda achterna wilden gaan. Ze stond er nu alleen voor...

Hoofdstuk
23

Dames en heren, de enige... echte... Ernesto de la Cruz!’ brulde de omroeper. Het publiek ontplofte in een wild applaus. Het platform stopte bovenaan, en in de schijnwerpers stond... mamá Imelda. Achter haar stond gespeld in felle neonletters: ERNESTO.

Intussen was Ernesto zelf boven bij de rechtervleugel aangekomen. Hij wees naar mamá Imelda. ‘Gooi haar van het toneel!’ beval hij de bewakers. Ze renden naar het toneel en probeerden haar te pakken te krijgen.

Links van het toneel, tegenover de plek waar Ernesto stond, zagen Miguel en zijn familie mamá Imelda hoog boven zich staan. Ze stond in het licht van de schijnwerpers. Ze keken hulpeloos toe hoe ze daar als versteend voor het publiek stond terwijl de bewakers haar van alle kanten insloten.

Miguel probeerde snel wat te bedenken. Hij gluurde naar het publiek. Ze werden onrustig. ‘Zing!’ schreeuwde hij ineens tegen zijn over-overgrootmoeder.

Als ze een lied zou zingen, zou het publiek

misschien gaan juichen en dan zouden de bewakers zich terug moeten trekken. Hopelijk zouden ze zo voldoende tijd hebben om de foto te bemachtigen.

‘Zing!’ riep hij nog een keer.

Mamá Imelda zag de bewakers dichterbij komen. Ze knikte naar Miguel, greep de microfoon, sloot haar ogen en begon te zingen.

Miguel gaf Héctor een gitaar en zette een standaard met een microfoon voor zijn neus. *Tía* Rosita plugde een paar stekkers in een contactdoos en *tía* Victoria zette de knop om van een versterker. Héctor stemde zijn gitaar, die versterkt werd door de speakers.

Op het podium bleven de bewakers net buiten het licht van de schijnwerpers staan. Mamá Imelda begon te zingen, terwijl ze langzaam de trap afkwam. De schijnwerpers volgden elke beweging van haar. Terwijl ze afdaalde, keek ze naar Héctor. Hij gaf haar zijn liefste glimlach. Tranen welden op in mamá Imelda’s ogen bij de herinnering aan de tijd dat ze samen hadden gezongen. Toen rechtte ze haar rug en bracht een prachtige ballade ten gehore.

Het publiek ging staan en klapte uit alle macht.

Ernesto gromde. Intussen had de dirigent het orkest laten inzetten. Mamá Imelda zwierde over het toneel, steeds verder weg van de bewakers, richting haar familie. Een bewaker probeerde haar te blokkeren, maar ze greep hem en dwong hem met haar te dansen. Hij vluchtte, bang voor het licht van de schijnwerpers. Ze

was bijna bij haar familie toen ze een hand om haar pols voelde. Een stem voegde zich harmonieus bij die van haar. De straal van de schijnwerpers verbreedde zich en het publiek zag dat het Ernesto was die meezong. Het publiek werd helemaal wild. Dansend leidde hij mamá Imelda over het podium, terwijl hij probeerde om haar de foto te ontfutselen.

‘Laat me los!’ dreigde mamá Imelda tussen de coupletten door. Tijdens het laatste vers trapte ze met haar hak hard op Ernesto’s voet, net toen hij een hoge noot zong. Hij liet haar los.

‘Ay ay ay ay,’ jammerde hij. De menigte ging uit zijn dak bij deze wilde *grito* en mamá Imelda zag kans om met de foto van het toneel te vluchten. Ze omhelsde Héctor achter de coulissen.

‘Ik was vergeten hoe dat voelde,’ bekende ze blozend en maakte zich verlegen los van hem.

‘Je hebt het nog,’ zei Héctor. Ze glimlachten naar elkaar, met een zachte blik in hun ogen.

‘Ahum!’ Miguel kuchte om hun aandacht te vragen.

‘Oh!’ riep mamá Imelda. Ze gaf hem de foto van Héctor en haalde haar bloemblaadje tevoorschijn.

‘Miguel, ik geef je mijn zegen,’ zei ze en het blaadje begon te gloeien, ‘om naar huis te gaan. En onze foto’s neer te zetten. En nooit meer..’

Miguel keek bedroefd, hij wist wat er ging komen.

‘Nooit meer muziek te maken,’ vulde hij aan met terneergeslagen ogen.

Mamá Imelda glimlachte. ‘Om nooit meer te vergeten hoeveel je familie van je houdt.’

Het bloemblaadje gloeide op. Miguels gezicht klaarde op, geraakt door haar woorden.

‘Je gaat naar huis,’ zei Héctor.

‘Jij gaat nergens heen!’ snauwde Ernesto de la Cruz.

Ernesto rukte Miguel aan zijn capuchon weg voordat het bloemblaadje hem naar huis kon zoeven. Mamá Imelda gooide zich bovenop Ernesto, maar hij smeed haar tegen de vloer. Papá Julio en de ooms kwamen te hulp maar ze waren te laat. Achter de set was een raam met zicht op de stad – en een duizend meter diepe val in het water. Ernesto tilde Miguel op en hield hem over de richel boven het water. Miguel keek naar beneden.

‘Achteruit. Achteruit jullie allemaal!’ dreigde Ernesto. De familie kwam toch steeds dichterbij. ‘Achteruit! Geen stap dichterbij.’

Alhoewel hij inmiddels ernstig was verzwakt, riep Héctor nog: ‘Stop, Ernesto! Laat de jongen gaan.’ Toen struikelde hij, helemaal verlicht zoals eerder was gebeurd, en viel toen op de grond.

Ernesto schudde zijn hoofd, en hield Miguel boven de afgrond. ‘Ik heb te hard gewerkt, Héctor. Te hard om hem alles te laten verpesten.’

Achter Ernesto bediende *tía* Rosita een van de

camera's en richtte die op de actie. In de tijdelijke geluidsstudio gooide *tía* Victoria de volumeknop omhoog. Meteen verscheen het beeld van Ernesto die Miguel gegijzeld hield op de enorme stadionschermen. Het publiek werd stil toen ze het drama voor zich zagen.

'Het is een levend kind, Ernesto!' riep Héctor uit. Hij probeerde in te spelen op Ernesto's gevoel voor redelijkheid. Miguel probeerde zich los te wurmen.

'Hij is een bedreiging!' antwoordde Ernesto, die Miguel nog steeds bij zijn capuchon vasthield. 'Denk je nou echt dat ik hem terug laat gaan naar het land der levenden met jouw foto? Om de herinnering aan jou levend te houden? Vergeet het maar.'

'Je bent een lafaard!' schreeuwde Miguel, en hij spartelde wild om los te komen.

'Ik ben Ernesto de la Cruz, de beste muzikant aller tijden.'

'HECTOR is de echte muzikant. Jij hebt 'm vermoord en je hebt zijn liedjes gestolen!'

Het publiek hield zijn adem in.

'Vermoord?' vroeg iemand.

'Ik ben iemand die doet wat nodig is om zijn kans te pakken – koste wat het kost,' brulde Ernesto. Hij duwde Miguel verder over de rand. Miguel schreeuwde uit alle macht en probeerde Ernesto vast te grijpen. Ernesto liet hem langzaam los en Miguel viel.

'Nee!' schreeuwde mamá Imelda en ze rende naar het raam.

Het publiek gilde het uit terwijl ze gespannen op de schermen naar het gebeuren keken.

Ernesto wist niet dat het publiek kon zien wat er gebeurde. Hij liep koeltjes langs Héctor die nog op de grond lag. ‘Sorry, ouwe vriend, maar mijn publiek wacht op me.’

De Rivera’s renden naar de vensterbank. Terwijl hij naar beneden viel, hoorde Miguel gejack. Dante schoot door de lucht als een soort bliksemflits. Hij greep Miguel bij zijn shirt met zijn tanden en sloeg zijn vleugels uit. Door de schok van het opvangen liet Miguel Héctors foto vallen.

‘Ahh, nee!’ jammerde Miguel toen de foto uit het zicht dwarrelde. Miguel en Dante vielen tollend naar beneden. Dante probeerde wanhopig weer op te klimmen, maar ze waren te zwaar. Hoewel Dante er alles aan deed om Miguel aan zijn shirt vast te houden, scheurde de stof op zeker moment en viel Miguel weer richting het water. Hij dacht dat ie er was geweest, maar op het allerlaatste moment schoot Pepita onder hem door en viste hem op met haar klauwen. Miguel was gered, maar ver beneden hem ging de foto verloren.

Ernesto liep naar het toneel­doek. Hij veegde een lok haar naar achteren en kwam het podium op. De schijnwerpers verlichtten hem.

‘Ha!’ begroette hij het publiek. Ze antwoordden met luid boegeroep. Hij deed een stap naar achteren.

‘Boe! Moordenaar!’ schreeuwde de menigte.

‘Alstublieft, alstublieft, *mi familia*,’ smeekte Ernesto in een poging ze te kalmeren, maar het boegeroep en de protesten werden luider.

‘Ga van het podium af!’

‘Orkest! Muziek! Eh-een, eh-twee... eh-een, twee...’ probeerde Ernesto.

De dirigent keek met minachting naar Ernesto en brak zijn stokje doormidden. Door het boegeroep heen probeerde Ernesto ‘Vergeet me niet’ te zingen, maar het publiek bekogelde hem met fruit.

‘Kijk!’ schreeuwde iemand in het publiek en iedereen keek naar de schermen. Pepita vloog naar de vensterbank met Miguel op haar rug. Miguel gleden van

haar vleugel af en holde naar zijn familie.

‘Hij is oké!’ Het publiek juichte.

Ernesto keek van het scherm naar het publiek en weer terug naar het scherm, tot hij Pepita steeds groter in beeld zag verschijnen toen ze vlak langs de camera scheerde. Ernesto liep pasje voor pasje naar achteren toen Pepita door het gordijn brak en haar vlammen- de blik op hem gericht hield. ‘Lief beestje!’ jammerde Ernesto. Pepita gooide hem de lucht in alsof hij een bolletje wol was. ‘Ahhh! Zet me neer! Stop alsjeblieft, ik smEEK het je! Stop, oh nee!’ Pepita slingerde hem heen en weer totdat ze hem met een enorme zwaai over het publiek heen gooide. ‘Nee!’ kermde hij. Hij schoot over hen heen, het stadion uit. Een paar seconden later sloeg hij tegen een kerkklok aan en iedereen hoorde de luide gong.

In het stadion brak het publiek in gejuich uit. Mamá Imelda rende naar Miguel toe en omarmde hem. ‘Miguel,’ zei ze. Héctor probeerde klungelig om op te staan. Miguel rende naar hem toe om hem te helpen. ‘Héctor! De foto, ik ben hem kwijt!’

‘Het geeft niet, *mi hijo*. Het is...’ Plotseling begon zijn lijf fel te flikkeren. Hij kreunde en stortte ineen. Miguel knielde naast hem neer.

‘Héctor? Héctor!’

Héctor keek verzwakt op. ‘Mijn Coco.’

‘Nee, we kunnen de foto terugvinden!’ riep Miguel. Mamá Imelda keek naar de horizon, waar de eerste

zonnestrallen al over de rand verschenen. ‘Miguel, de zon komt zo op.’

‘Nee, nee, ik laat je niet achter.’

Héctor keek Miguel aan. De randen van Miguels gezicht waren langzaam in een skelet aan het veranderen. Hij was nu al bijna helemaal skelet geworden. ‘We hebben allebei geen tijd meer, *mi hijo*.’ Héctors beenderen gaven steeds meer licht.

‘Nee, nee, ze mag je niet vergeten!’ riep Miguel.

‘Ik wilde haar alleen laten weten dat ik van haar hield.’ Héctor pakte een goudsbloemblaadje.

‘Héctor...’ smeekte Miguel.

‘Je hebt onze zegen, Miguel,’ zei Héctor.

‘Geen voorwaarden,’ voegde mamá Imelda toe.

Het blaadje gloeide. Héctor gebruikte al zijn krachten om het Miguel te geven. Mamá Imelda pakte liefdevol zijn hand om hem te helpen.

‘Nee, papá Héctor, alsjeblieft!’

Imelda en Héctor legden hun beider handen op Miguels borst. Héctors oogleden gleden langzaam dicht.

‘Ga naar huis,’ fluisterde hij.

‘Ik beloof je dat ik Coco je nooit laat vergeten!’ Miguel schreeuwde toen een vlaag goudsbloemblaadjes hem bedekten.

Woesjh! En weg was hij.

A decorative header featuring two acoustic guitars, one on the left and one on the right, both with a skull on the body. The guitars are connected by a central, symmetrical floral and scrollwork design. The text 'Hoofdstuk 26' is centered within this design.

Hoofdstuk 26

Miguel was weer terug in Ernesto's mausoleum. Als verdoofd keek hij door het raam. De dag was aangebroken. Op de vloer lag de doodskopgitaar. Miguel pakte hem op, rende weg, het mausoleum uit en de begraafplaats af. Hij racete over het plein heen, langs het standbeeld van Ernesto de la Cruz, richting huis. Hij sjeesde vlak langs zijn *tío* Berto en zijn neef Abel.

'Daar is hij!' riep *tío* Berto. En Abel viel van verbazing van de bank. Op dat moment kwam papa de hoek om, maar Miguel rende langs hem heen.

'Miguel. Stop!'

Maar Miguel rende door, terwijl hij een spoor van goudsbloemblaadjes volgde. Hij holde meteen door naar de slaapkamer aan de achterkant op zoek naar *mamá* Coco. Net toen hij de deur wilde passeren, versperde *abuelita* zijn weg.

'Waar heb jij gezeten?' vroeg ze.

'Ah! Ik moet naar *mamá* Coco, alsjeblieft!'

Ze zag dat Miguel een gitaar in zijn hand hield.

‘Wat moet je daarmee? Geef hier dat ding.’

Maar Miguel schoot langs haar heen en sloeg de deur achter hem dicht.

‘Miguel! Stop, Miguel!’

Miguel deed de deur op slot. Mamá Coco staarde in zijn ogen, met een lege blik.

Miguel keek in haar ogen. ‘Mamá Coco? Kun je me horen? Ik ben het, Miguel. Ik heb je papa gezien. Weet je nog? Papa? Alsjeblieft, als je hem vergeet, verdwijnt hij voor altijd.’

Ze zat stil voor zich uit te staren, terwijl Miguels vader op de deur bonkte.

‘Miguel, doe die deur open!’

Miguel probeerde het nog een keer. Hij moest door-dringen tot mamá Coco. Hij liet haar de gitaar zien. ‘Kijk, dit was zijn gitaar, toch? Hij speelde toch altijd voor je? Kijk, dit is ’m.’ Mamá Coco keek alsof Miguel niet bestond. ‘Papa, weet je nog, je papa?’

‘Miguel!’ Papa schreeuwde door de deur.

‘Mamá Coco, vergeet hem alsjeblieft niet,’ smeekte Miguel.

Ineens hoorde hij het gerinkel van een bos sleutels. De deur vloog open en de familie rende naar binnen.

‘Wat doe jij met dat arme mens?’ riep abuelita, en ze duwde Miguel aan de kant. ‘Het is oké, mamita, het is oké.’

‘Wat is er toch met je aan de hand?’ vroeg papa.

Miguel keek verslagen naar de grond. De tranen

drupten langs zijn neus. Papa's boosheid maakte plaats voor opluchting. Hij nam Miguel in zijn armen. 'Ik dacht dat ik je kwijt was, Miguel.'

'Sorry papa!'

Miguels mamá stapte naar voren. 'We zijn nu tenminste weer bij elkaar. Dat is het belangrijkste,' zei ze.

'Niet allemaal,' mompelde Miguel. Hij dacht aan Héctor.

'Het is goed, mamita. Miguel, bied mamá Coco je excuses aan!' eiste abuelita. Miguel ging bij mamá Coco staan.

'Mamá Coco,' begon hij. Hij keek naar Héctors gitaar.

'Nou, waar blijven die excuses?'

Plotseling wist Miguel wat hem te doen stond. 'Mamá Coco? Jouw papa... hij wilde dat je dit zou krijgen.' Hij pakte de gitaar.

Abuelita maakte een gebaar om hem te stoppen, maar Miguels vader hield haar met een zacht tikje op haar arm tegen. 'Mamá, even wachten,' zei hij en hij keek naar zijn zoon.

Miguel begon 'Vergeet mij niet' te zingen zoals Héctor het had gezongen. Hij gaf zich helemaal.

'Moet je kijken,' zei Miguels moeder toen ze zag hoe de ogen van de oude vrouw meer gingen stralen bij elke noot die Miguel speelde. Haar wangen bolden en haar lippen krulden in een glimlach. Miguel zag de verandering ook.

Abuelita keek helemaal beduusd.

En toen begon mamá Coco het liedje dat ze zo vaak met haar vader had gezongen, mee te zingen. De tranen stroomden over abuelita's wangen. Mamá Coco keek bezorgd naar haar dochter.

‘Elena, wat is er, *mi hija*?’

‘Niets, mamá. Helemaal niets.’

Mamá Coco keek naar Miguel. ‘Mijn papa zong dat altijd voor mij.’

‘Hij hield heel veel van u, mamá Coco. Uw papa hield zoveel van u,’ zei Miguel.

Er verscheen een glimlach op het gezicht van mamá Coco. Ze had lang moeten wachten om die woorden te horen. Ze draaide zich om naar haar nachtkastje en opende een laatje. Ze trok er een schrift uit en haalde de kaft eraf. Er kwam een stukje papier tevoorschijn dat ze aan Miguel gaf.

Het was het missende stukje van de foto met het gezicht van... Héctor! Miguel plakte het stukje aan de foto. Mamá Coco glimlachte.

‘Papa was een muzikant,’ vertelde ze. ‘Toen ik nog een klein meisje was zongen hij en mijn mamá zulke mooie liedjes...’

De hele familie ging om mamá Coco heen staan. Ze wilden nu alles horen over papá Héctor.

Een jaar later stond de begraafplaats weer vol met mensen die grafstenen schoonmaakten en bloemen neerlegden. Bij Ernesto de la Cruz' mausoleum waren niet zoveel giften of fans als het jaar ervoor. Iemand had 'Vergeet je' op een bord gespoten en dat naast zijn standbeeld opgehangen.

Een groep toeristen reed door de stad en stopte voor het pand van Familie Rivera – Schoenmakers. 'En hier vinden we een van Santa Cecilia's grootste schatten,' vertelde de gids. De mensen drongen naar voren om niets te missen. 'Dit is het huis van de beroemde liedjesschrijver Héctor Rivera. De brieven die Héctor aan zijn dochter Coco schreef, bevatten de teksten van al uw favoriete liedjes, en niet alleen "Vergeet me niet"'. De toeristen maakten foto's van de doodskopgitaar en de ingelijste brieven.

Op de binnenplaats hingen Miguels nichtje Rosa en zijn neefje Abel kleurrijke *picado's* op, terwijl Miguels ouders *tamales* aan het maken waren. Miguels opa

veegde de binnenplaats terwijl de jongste kleinkinderen een pad van goudbloemblaadjes naar de *ofrenda*-kamer maakten.

‘En die man is jouw papá Julio,’ legde Miguel uit aan zijn tien maanden oude zusje, dat hij in zijn armen droeg. Abuelita zette de foto’s netjes naast elkaar op een altaar. De baby heette Socorro, dat was de volledige naam van mamá Coco. ‘En dat is *tía* Rosita, en je *tía* Victoria, en die twee zijn Óscar en Felipe. Het zijn niet zomaar oude foto’s... Ze zijn onze familie en ze rekenen op ons, zodat zij worden herinnerd.’

Abuelita glimlachte toen ze hoorde hoe haar kleinzoon de traditie van de *Día de los Muertos* doorgaf aan zijn kleine zusje. Ze plaatste voorzichtig de laatste foto op het altaar. Het was een foto van mamá Coco. Abuelita en Miguel keken elkaar even aan. Miguel legde zijn arm om abuelita’s schouders. Ze misten mamá Coco allebei nog steeds heel erg. Naast haar foto stond de foto van mamá Imelda, Coco en Héctor, weer aan elkaar geplakt.

In het land der doden wachtte Héctor in de vertrekrij. Hij was al zo vaak afgewezen, dat hij nu heel zenuwachtig was.

‘Veel plezier! Volgende!’ riep de agent van de vertrekhal. Héctor stapte naar voren. De agent herkende hem en gnuifde. Héctor giechelde nerveus toen de agent hem scande.

Ding!

‘Veel plezier, Héctor!’ riep de agent uit.

Héctors borst zwol van vreugde. Zijn familie had eindelijk zijn foto meegenomen naar hun *ofrenda*. Mamá Imelda kwam bij de brug naast hem lopen. Ze kusten elkaar toen ze plotseling een blije stem hoorden roepen: ‘Papa!’

Héctor draaide zich om en zag zijn dochter op hen aflopen. Hij opende zijn armen om Coco stevig vast te pakken. ‘Coco!’ riep hij uit en nam haar in zijn armen. Hij wist dat elk moment dat ze samen konden zijn een wonder was. Coco nam haar ouders bij de hand, en samen staken ze de brug over.

Boven vlogen Dante en Pepita langs de zwarte lucht van het land der doden. Ze landden op het met goudsbloemblaadjes bedekte pad en staken over naar het land der levenden. Dantes neon vel en vleugels verdwenen en hij was plotseling weer de normale kale Xolo-hond van altijd. Pepita’s schaduw van een glorieuze gevleugelde kat bleef nog even hangen maar op het moment dat ze de hoek omliep, het land der levenden in, veranderde ze in een gewoon straatkatje. Dante en Pepita zigzagden door een groep vakantiegangers heen en liepen de binnenplaats op van de familie Rivera. Abuelita ontdekte Dante en wierp hem een *tamale* toe. Hij slokte hem gretig op.

Op de binnenplaats zat de hele familie om Miguel heen, terwijl hij zijn gitaar stemde en begon te zingen. Dante sprong bovenop hem en gaf hem een lik over

zijn wang. ‘Dante!’ Miguel gilte het uit. Iedereen lachte.

Tijdens deze speciale nacht van de *Día de los Muertos* stonden de geesten van papá Héctor en mamá Imelda arm in arm te luisteren naar Miguel die speelde. Abuelita luisterde ook, met mamá Coco’s hand op haar schouder. Miguel’s vader wiegde de baby in zijn armen, terwijl Miguel’s moeder tegen hem aan leunde. De hele familie, dood en levend, wiegden hun hoofden op de melodie. Anderen zongen mee of speelden op hun eigen instrumenten. Alhoewel de levenden de doden niet konden zien, voelde de familie zich toch compleet, samengebracht door de harmonie – en de betekenis van – een lied.